

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
FEBRUARY 8

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
ST PETERSBURG, FL
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

«LAIKS» IS PUBLISHED SINCE 1949 // «LAIKS» IZNĀK NO 1949. GADA

Published 48 times per year except the first week in January, the first week of May, the last week in June, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper «Laiks», Inc., 6145 SUN BLVD Apt. 203, ST PETERSBURG, FL 33715

POSTMASTER: Send address change to: «Laiks», 50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740

E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXXI Nr. 5 (5942)

2020. gada 8. februāris – 14. februāris

Valsts prezidents: NATO paplašinātā klātbūtne Latvijā ir spēcīgs solidaritātes piemērs

3. februārī Valsts prezidents Egils Levits Rīgas pilī uz tikšanās bija uzaicinājis Ziemeļu daudznacionālās divīzijas komandieri un vadību, kā arī NATO paplašinātās klātbūtnes komandierus un vēstniekus, lai pateiktos sabiedrotajiem par ieguldīto Latvijas drošības stiprināšanā. Tikšanās laikā E. Levits uzsvēra NATO paplašinātās klātbūtnes vēsturisko nozīmīgumu: “Tas ir spēcīgs solidaritātes piemērs, kas demonstrē NATO apņēmību aizsargāt ikvienu alianses dalībnieku.”

Valsts prezidents atzīmēja, ka kopš Kanadas vadītās NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas formālās atklāšanas ceremonijas Ādažu militārajā bazē ir pagājuši divarpus gadu, kuŗu laikā Latvijā ir izvietoti vairāku sabiedrotu valstu spēki: “Man ir gods redzēt mūsu sabiedrotos no Kanadas, Albānijas, Čehijas, Dānijas, Igaunijas, Vācijas, Itālijas, Lietuvas,

Melnkalnes, Polijas, Slovākijas, Slovēnijas, Spānijas, kā arī mūsu stratēģisko partneri ASV. Šī nav

rutinas misija, tā ir nozīmīga misija Latvijas un visas alianses drošībai.”

(Interviju ar Valsts prezidentu lasiet 12. lpp.)

Sandra Kalniete saņem augstu Ukrainas valsts apbalvojumu

Ukrainas premjērministrs Oleksij Hončaruks Briselē pasniedzis Eiropas Parlamenta deputātei Sandrai Kalnietei vienu no augstākajiem Ukrainas valsts apbalvojumiem – Kņazienes Olgas I

šķiras ordeni. Prezidents Volodimirs Zeļenskis rīkojumu par ordeņa piešķiršanu Sandrai Kalnietei izdeva pērnā gada augustā, Ukrainas valsts neatkarības 28. gadadienā.

Latvijas diplomāte Baiba Braže ieņems augstu amatu NATO

Par jauno NATO ģenerālsekretāra Stoltenberga vietnieci publiskās diplomātijas jautājumos ir izraudzīta Latvijas diplomāte Baiba Braže. Pašlaik viņa ir

Latvijas vēstniece Lielbritānijā. B. Braže ir uzvarējusi starptautiskajā konkursā uz šo augsto amatu un tuvāko mēnešu laikā uzsāks pildīt jaunus pienākumus.

Atkal skanēs
„Trīs no
Pārdaugavas“
2. lpp.

Ņujorkas
Kultūras dienas
3. lpp.

Satiksīmies pie
Karoga kalna!
4. lpp.

Valsts prezidents
par pilsonisko
apziņu,
gaŗāmgājējiem un
valsti
12. lpp.

Numura intervijā –
uzņēmējs
Pēteris Ragaušs
13. lpp.

Mārtiņš Rītiņš
aicina braukt
mājās
14. lpp.

In Memoriam –
dzejnīeks
Leons Briedis
16. lpp.

TATJANA ŽAGARE-VĪTIŅA,
EGONS KUBULIŅŠ

Satiksīties pie Karoga kalna!

2020. gada vasarā Gažezers atzīmēs 55. jubileju. Visi tiek aicināti uz tikšanos un svinībām, kas ieplānotas jūlija pirmajā nedēļas nogalē. "Satiksīties pie Karoga kalna!" aicina Gažezera prezidents Imants Ejups. "Tā mēs tautiešus aicinājām 1965. gada vasarā, un tā arī sasauksīties šajā vasarā, atzīmējot Gažezera 55 gadu pastāvēšanu. Pulcēsīties pie Karoga kalna – jaunā, viesmīlīgā, viegli pieejamā sabiedriskā laukumā, kas kalpos Gažezera topošām vajadzībām." Aicinājumā Gažezera prezidents uzsver: "Cauri gadiem kopā esam ieguldījuši darbu un līdzekļus, lai rūpīgi uzturētu un uzlabotu Gažezera teritoriju. Ir pienācis laiks pievērst vērību pašam centram – rajonam pie ēdamzāles un baznīcas. Itin visi, kuŗi apmeklēja Gažezera, nokļūst laukumā starp ēdamzāli, baznīcu, *Kantīni* un *Sēnītēm*. Uzskatām šo vietu par Gažezera sabiedrisko centru. Te pulcējāmies karogam, apmeklējām dievkalpojumu, baudām maltītes ēdamzālē, iepērkāmies *Kantīnē* vai tirdziņā, satiekam draugus, un vērojam, kā mūsu bērni dzied, dejo, priecājas un sadarbojas."

Vīzija un sākums

1965. gadā uzņēmīgi latvieši nopirka īpašumu ASV vidienē pie ezera *Long Lake*, netālu no pilsētiņas *Three Rivers*, ko pārdēvēja par Gažezera pie Trejupēm.

Ideja par vietu, kur varētu satikties un rīkot latviešu pasākumus, pagājušā gadsimta 70. gados prātā ienāca mācītājam Vilim Vārsbergam, kas apkārtnes latviešu draudzēm ierosināja nopirkt 68 hektārus lielo *The Lone Tree Camp* pie Gažezera, uz kuŗu varēja viegli nokļūt no citiem ASV vidienes lielākajiem latviešu centriem – Kalamazū, Čikāgas, Detroitas, Grandrapidiem, Indianapolises, Klivlendas un Milvokiem –, un tā būtu laba vieta, kur rīkot draudžu pasākumus. 1965. gada 23. maijā pie Karoga Kalna notika Latviešu centra *Gažezers* iesvētīšana, bet 4. jūlijā sākās pirmā *Gažezera* vasaras nometne un vasaras vidusskola. "Vai jūsu atbalsts būs liels vai mazs, *Gažezera* vadība būs ikvienam pateicīga. Ziedojiet ne no pārpilnības, bet no pārliecības," pirms 55 gadiem teica Detroitas

Kristus draudzes priekšnieks Verners Treimanis, kuŗš iegādāja līdzekļus Gažezera īpašuma iegādē. Šodien latviešu centrs *Gažezers* ir bezpeļņas organizācija, kuŗa pieder 143 akcionāru organizācijām, un tās īpašumā ir vairāk nekā 100 ēku.

Apmēram divi tūkstoši cilvēku vasarā apmeklēja latviešu centra *Gažezers* sarīkojumus, dievkalpojumus Brīvdabas baznīcā (arhitekts Gunārs Birkerts), koncertus un izstādes, slaveno Volejbola nogali jūlijā, bet visnozīmīgākā Gažezera misija visos tā pastāvēšanas gados ir bijusi latviešu kultūras, valodas, latvisko vērtību saglabāšana, ko visus šos gadus uztur un nodrošina Gažezera bērnu nometnes, Sagatavošanas skola un Gažezera Vasaras vidusskola.

"Gažezers" ģenerālplāns (Master plan)

Gažezers tā īsti pamostas pavasarī, kad nokūsis sniegs, mežā pie ezera atskan putnu balsis un nedēļas nogalēs sāk sabraukt un rosīties talcinieki, jo lielajā teritorijā pēc gaŗās

ziemas vienmēr kaut kas pie-labojams un tīrāms. Pateicoties ziedotāju labvēlībai, katru gadu tiek uzcelta vai atjaunota arī kāda ēka. Lai teritorijas uzturēšanu padarītu pārdomātāku, ar skatu uz nākotni 2017. gadā tika izstrādāts centra "Gažezers" ģenerālplāns (*Master plan*). Plāns, kas paredz Gažezera sadalīt rajonos – sabiedriskais, izglītības, sporta un atpūtas, tāpat regulē visas nekustamo īpašuma atjaunošanas un programmas izmaiņas.

Līdz šim teritorija ap sabiedrisko ēku pie Karoga kalna tika uzlabota vairāk steidzamības kārtā – labojot izskalotos ceļus un satrunējušās kāpnes. Gažezera padome aicina visus, kam svarīga centra pastāvēšana un nākotne, iesaistīties sabiedriskā centra atjaunošanā un uzlabošanā, padarot to par vietu, kur pulcēties un atzīmēt svinīgus notikumus. Viens no pirmajiem soļiem – pārveidot putekļaino, dabas untumiem pakļauto ceļu par skaistu, drošu bruģētu laukumu, vienlaikus pārvēršot arī to par vietu, kur pieminam, atceramies un izrādām godu tiem, kas ar savu darbu un līdzekļiem atbalstījuši Gažezera.

paka zāles priekšā; to rotās Gažezera devīze "Dievam un Latvijai", kā arī centra dibināšanas gads. Tūkstotis dolaru ziedojums garantēs organizācijas vārdu, kas iegravēts pieminekli, \$5 tūkstoti dolaru – organizācijas izvēlētu tekstu, kas iegravēts vienā no sešiem stūrakmeņiem, \$10 tūkstoti – iegravētu "draudzības solu" pie *Kantīnes*, \$25 tūkstoti – tiesības nosaukt jauno laukumu.

Lielākie ziedojumi šobrīd saņemti no Amerikas Latviešu apvienības, Daugavas Vanagiem ASV, Milvoku un Klivlendas Daugavas Vanagu organizācijām, *Friends of Gažezers*, Indianapolises Luterāņu draudzes, Aivara Kuplis, Kārļa un Andas Vizuljiem.

Individuālie ziedotāji iegādājušies jau vairāk nekā 150 ķieģeļus; rīkotāji cer, ka to skaits sasniegs vismaz 300. Pēdējā diena, lai noziedotu, ir 2020. gada 20. aprīlis. Ziedotāji piemin savus aizgājušos tuviniekus, draugus. Piemin arī savas atmiņas no skolas gaitām Gažezera un tur pavadīto laiku. "Mūsu sirds ezers," raksta kāds ziedotājs, "Lai Gažezers staro!" raksta cits. Vairāki ziedotāji atceras un novēl: "Saulainas dienas Gažezera!", "Priekā!", "Dziedādami, spēlējami Gažezera".

Mēs visi, kaut ar nelielu ziedojumu, varam palīdzēt saglabāt Gažezera nākamajām paaudzēm ne tikai kā pieminekli, bet kā vietu, kur skan latviešu valoda, dziesmas un cilvēki satiekas, lai svinētu ikdienu un svētkus. Kā reiz teica kāda Gažezera Vasaras vidusskolas absolvente: "Cik mūsu ģimene ir laimīga un bagāta, ka *Gažezers* ir daļa no mūsu dzīves. Daba un *Gažezers* man ir devuši mieru sirdī. Tas devis vismīļākos draugus, kas tagad mani atbalsta dzīves visgrūtākajā posmā."

Nopērc ķieģeli!

Laukuma atjaunošanai nepieciešamo līdzekļu vākšanai tika izveidota ziedošanas akcija "Nopērc ķieģeli!" Sākot ar \$150 par ķieģeli, ikvienam ir iespēja noziedot laukuma izveidei un iemūžināt savu vēlējumu vai vārdu. Ziedotāji var pieslēgties pie saites <https://4everbricks.com/donors/gazezers/>, kur var tieši noziedot, vai izdrukāt anketu, ko var izpildīt un nosūtīt Gažezera.

Gažezera padome un jubilejas rīcības komiteja aicina arī akcionārus iemūžināt savu vārdu, devīzi, zīmolu vai citu vēlējumu pieminekli, kas paredzēts Kal-

ASTRĪDA JANSONE

TRIMDAS BĒRNU BĒRNI LATVIJĀ

MATĪSS KUKAINIS,
Zvērināts advokāts Latvijā un ASV

"Priecājos, ka iznākusi šī lieliskā Astrīdas Jansones grāmata par man līdzīgajiem trimdas bērnu bērniem, kas arī tic Latvijas nākotnei.

Lai tā iedvesmo arī citus!"

Cena: 25,- USD

Izveido ilgstošu piemiņu

Ar Jūsu palīdzību izveidosim jaunu laukumu! Radīsim dzīvu, izmantojamu pieminekli visiem, kuri ir devuši no sevis, jeb ir atstājuši paliekošu iespaidu lai Gažezers kalpotu mūsu tautai.

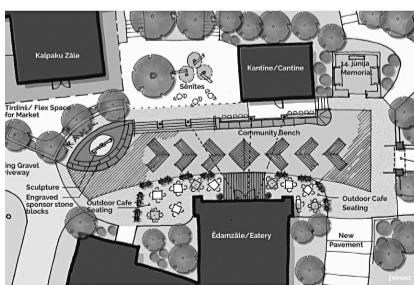
Pasūtot savu ķieģeli, palīdzēsi uzlabot Gažezera sabiedrisko vidi un reizē pieminēsi ģimeni, draudzības vai citas mīļās Gažezera atmiņas!

Cauri gadiem esam rūpīgi uzturējuši Gažezera teritoriju. Ir pienācis laiks piegriezt vērību pašam centram.

- Laukums ir nelīdzens un putekļains
- Kāpnes nav drošas
- Gadskārtējā ceļa izskalošana ir dārga, rajonam nepieciešami remonts

Mūsu vīzija ir nākamvasar atklāt viesmīlīgu, viegli pieejamu laukumu, atzīmējot Gažezera 55 gadu pastāvēšanu

Dažas idejas ķieģeļa ierakstam:

- Ģimenes ziedojums
- Gadu kad satiki laulāto
- Gadu kad laulājies Gažezera
- GVV absolvēšanas gads
- Pieminot draudzību
- Pirmo gadu kad apmeklējī Gažezera
- Ģimenes locekļa piemiņai
- Jūsu korporācija
- GVV klases kopējais ķieģelis
- Mīļākā izteiksme / sauciens
- Citi nozīmīgi gadījumi

Nekavējies, noziedo ķieģeli šodien!

Pieslēdzies pie saites:

<http://www.4everbricks.com/donors/Gazezers>

Var lietot kredit karti, "Paypal", jeb var izdrukāt formu un to nosūtīt Gažezera kopā ar Jūsu čekū. Gažezers ir bezpeļņas organizācija iekļauta zem 501.C.3

Grāmata Jums piesūtīs pa pastu (t.sk. pasta izdevumi).

Rakstiet Inesei Zaķis 6051A Sun Blvd #604, St.

Petersburg, Florida 33715

STĀSTS PAR KĀRLI ŅEZBERU

SANDRA EGLĪTE

DACE ŅEZBERE šoruden atlidoja no Čikāgas uz Rīgu, lai piedalītos sava tēva Kārļa Ņezbera pasaku grāmatas "Takšelis Makšelis" atvēršanā.

Par vecāku dzīvi Latvijā Dace zina tikai pēc viņu stāstiem un lasītā, pašai savu atmiņu viņai nav, jo nepilnu divu gadu vecumā Dace devās bēgļu gaitās...

Vairāk nekā pirms 40 gadiem uzrakstīta, savulaik izdota ASV, tagad grāmata "Takšelis Makšelis" pirmo reizi nodrukāta Latvijā – ar mākslinieces Ievas Jurjānes ilustrācijām. Iepriekš Latvijā izdota arī pasaka "Brencītis", un tajā galvenais varonis ir kaķis. Savās dzīvnieku brīnumu pasakās autors ielicis ļoti daudz gan no sava, gan latviešu tautas likteņa.

Kārlis Ņezbers rakstīja ne tikai pasakas, bet arī stāstus, noveles un romānus. Izdevniecība "Mansards" pērn nodrukāja Kārļa Ņezbera atmiņu grāmatu "Ar domu par Latviju. Baltās un nebalts dienās". Ļoti precīzs atmiņu virsraksts, zinot to, ka lielās politikas rezultātā Kārlis Ņezbers lielāko dzīves daļu nodzīvoja ASV, turpinot domāt, runāt un rakstīt latviski.

Tukuma apriņķa Vecmoku pagasta Roņos 1914. gada 2. martā kalpa Indriķa Ņezbera sievai Marijai piedzima dēls, ko nosauca par Kārli. Tā paša gada vasarā sākās Pirmais pasaules karš un Indriķi iesauca armijā. Viņa 18 gadus vecā sieva ar mazo dēlu palika kopā ar savu mammu. Mātes tēvs, Kārļa vectēvs, par piedalīšanos 1905. gada revolūcijā bija sodīts ar pieciem gadiem katorgas un mūža nometinājumu Sibīrijā. Rotaļējoties ar barona bērniem, puika ātri iemācās vācu valodu. Savukārt no krievu gūstekņiem viņam pielīp krievu valoda.

Ķeram beidzoties, pirmās mājās pārrodas zēna krusttēvs. No vācu gūsta atgriezās tēvs, taču nepaliek kopā ar ģimeni. No Sibīrijas kājām pārnāk vectēvs. "Floridas tabaka un reizi mēnesī pa kortelītim šņabja bija viss, ko šis cīnītājs no dzīves vairs prasīja," atmiņās par vectēvu raksta Kārlis Ņezbers.

Ģimenes atbalstīts, Kārlis dodas skoloties vispirms uz Tukumu un tad – uz Rīgu. Viņam ir 14 gadi, kad skautu žurnāls publicē Ņezbera pirmo feļetonu, un tas ir kā pagrieziena punkts. Jaunietis turpmāk neatlaidīgi seko savam aicinājumam rakstīt. Daugavpils laikraksta *Daugavas Vēstis* Rīgas redakcijā viņš sāk strādāt par tulkumu, tad kļūst par redaktoru, vadot literāro daļu. Līdz ar to jaunais censonis iepazīstas un sadarbojas ar rakstniekiem un ir gatavs lieliem darbiem. Protams, neiztiek bez sirdslīdētā, kas noved pie laulībām ar gaujmalieti Martu Lapiņu. Diemžēl cerības un skaistos sapņus izjauc okupācija un karš. Par tālāko mums stāsta Ņezberu vecākais bērns – Dace Ņezbere.

"Es piedzimu 1943. gadā Rīgā, mana māsa Mārīte – 1944. gada septembrā beigās kādās mājās Kurzemē, viņai bija tikai pāris nedēļi, kad devāmies tālāk. Lai

māte varētu kaut drusku atkopties pēc dzemdībām, mēs līdz pēdējam brīdim palikām Kurzemē. Brālis Ziedonis piedzima jau Vācijā, Hānavā, DP nometnē. No dipīšu nometnes es atceros pavisam maz. Mums, bērniem, tur ļoti labi gāja – dzīvojām vecās vācu armijas kazarmās, kuŗām pa vidu liels pagalmi. Tur mūs rītos izlaida, saskrējām daudz bērnu un spēlējamies. Vecāki, protams, tik labi nejutās, jo ģimenes kazarmās dzīvoja cita citai līdzās, tikai ar segām atdalītas, jāguļ divstāvu armijas gultās...

Man bija seši gadi, kad pametām Vāciju un braucām uz Ameriku ar kuģi. Feins piedzīvojums! Atceros, reiz bija vētra, un visiem pieteica, ka jāiet iekšā, nedrīkst palikt ārā. Mani vienmēr intriģējuši nikni ūdeņi un arī toreiz interesēja, kas gan tur tik bīstams? Izgāju ārā, un tur mani, knīpu, viens amerikāņu jūrnīeks nogrāba! Ja tā nebūtu, es droši vien būtu iekritusi jūrā... Jūrnīeki jau bija ļoti jauki, viņi ievēroja, kur guļ bērni, un tad reizēm palika zem spilvena apelsīnus un šokolādi. Mums deva arī amerikāņu baltmaizi...

Aizbraucām uz fermu Ilinoisas štatā... Atceros, ka bija auksts, mamma pat sildīja ķieģeļus. Droši vien kā visiem piecdesmitajos gados māja bija apsildāma ar krasni, ārā ūdenspumpis, un no tā ūdeni nesa iekšā. Mums ļoti paveicās, ka mamma bija lauku meitene, visu prata. Tēvs bija lauku puisis, zināja, kā sagrābt sienu, pabarot dzīvniekus. Viņš arī prata vadīt automašīnu, tāpēc fermā varēja braukt ar traktoriem.

Ar saimnieku gan iznāca kāds cīniņš. Mamma bija uzrakstījusi, ka mēs esam luterticīgi, taču saimnieks bija baptists un par visu varu gribēja, lai mēs ejam uz viņu dievkalpojumiem. Taču mums palīdzēja gan luterāņi, gan baptisti – atveda drēbes, vajadzīgas mantas. Es domāju, ka vienkāršie cilvēki visā pasaulē ir ļoti labsirdīgi.

Amerikā tēvs meloja, lai tiktu pie darba. Kad piedāvāja braukt uz fermu un prasīja, vai viņš ir lauksaimnieks, tētis teica – protams! Viņam vajadzēja nostrādāt fermā likumā noteikto laiku, un tikai tad drīkstēja pārcelties kur citur. Kad ieradāmies Čikāgā, tētis sākumā strādāja slavenajās lopkautuvēs, bet ne par miesnieku. Tur viņš strādāja par grāmatvedi. "Vai tu to prot?" viņam prasīja, kad pieteicās darbā. Tēvs atbildēja – jā! Tad iedeva pārbaudījumu, kaut ko izrēķināt ar komptometru. Tētis tēloja, ka ar to darbojas, bet galvā izrēķināja ātrāk nekā citi kandidāti ar to aparātu, un viņu pieņēma darbā. Tētis strādāja slavenā firmā *Armour & Company*, kas pārdod gaļas produktus. Viņa uzdevums bija izrēķināt, cik izmaksā un maksā katra produkta sastāvdaļa – lipekļi, bundžiņa, gaļa... Pienāca brīdis, kad viņš teica: "Es nevaru no desmit nepareiziem skaitļiem dabūt vienu pareizu!" Un tētis nolēma izveidot veikalu.

Te vietā stāsts par Kārļa Ņezbera vēl kādu aizraušanos mūža garumā – pastmarkām. Interese

par tām aizsākusies jau ganu gaitās, un viņš milējis stāstīt, ka pirmo pastmarku kolekciju... apēdusi govīs!

Ari DP nometnē viņš pirka un pārdeva markas. Izrādījās, ka daudzi amerikāņu virsnieki tās krāja. Tētis dažas markas ielika mazā blociņā, ko turēja kabatā, un, kad radās izdevība, tās varēja par labu naudu pārdot. Kad mēs no Vācijas braucām uz Ameriku, mamma man un mātai kleitu apakšmalā iešuva tēva vērtīgākās markas.

Kārlis Ņezbers ar sievu Martu un meitām

Ņezberu ģimene dēla Ziedoņa kristībās

Ģimenes aizraušanās – pastmarku krāšana, pētīšana, pārdošana

Amerikā viņš visu laiku markas pārdeva pa pastu. Tagad to dara internetveikali, bet kādreiz tirgošanās notika pa pastu. Tēvs izsūtīja sarakstu – pārdodu tādas serijas markas, izsoles sākuma cena ir tik un tik. Tad cilvēki rakstīja un atsūtīja savu piedāvājumu, un tas, kas solīja visvairāk, dabūja markas.

Kad tēvs izdomāja sākt veikalu, pirmo kredītu viņam iedeva kāds ebrējs. Par 100 dolāriem, kas tajos laikos bija diezgan liela nauda, neprasiņa neko, tikai ar rokasspiedienu abi to apstiprināja. Un visu mūžu palika draugi. Veikals atradās Milvoki avenijā, un katrā pusē tam bija dārglietu veikali, kas piederēja ebrējiem. Tie viņam ļoti palīdzēja! Visādu padomus deva, ko un kā darīt, lai tiktu uz priekšu. Ļoti inteligenti cilvēki, zināja, kas ir Baltijas valstis, kas ar mums noticis. Tēvs

abas. Tur bija arī latviešu grāmatu stūrītis, savus darbus izlika latviešu mākslinieki, rotkaļi. Tēvs jau visus pazina. Veikalā bija sauklis – "kur latvietis sastop latvieti." Tajā bija regulārās darba stundas, bet būtībā jau tēvs strādāja visu laiku – arī mājās šķīroja markas, rakstīja latviešu preses izdevumiem rakstus un arī grāmatas.

Vēsturi un ģeografiju ļoti labi var mācīties no pastmarkām, jo tur ir virsdrukā – tā ir informācija gan par valsti, gan to, kam marka vēltīta. Tēvs, kopā ar mums kārtojot markas, to visu nemanot mācīja – kur atrodas valsts, kā to agrāk sauca, kādā valodā tur runā... Kamēr darījāmies ar markām, tik daudz uzzinājām!

Veikalu divreiz aplaupīja... Tur bija liels seifs, augstumā četras vai piecas pēdas ar divām smagām durvīm. Zagļi naktī pa aizmugures durvīm tika iekšā, apgāza seifu un atlauza. Cilvēki, kas dzīvoja virs veikala, dzirdēja blišķi, bet nesaprata, ka laupa veikalu. Otrajā reizē gaišā dienas laikā veikālā ienāca viens ar šaujamo! Tēvs rīkojās ļoti gudri – skatījās laukā pa skatlogu, māja ar roku svešam garāmgājējam un teica: "Draugs, jauki tevī redzēt!" Zaglis nobijās un aizmuka.

Pēc tam mēs mudinājām taisīt veikalu ciet, jo divas laupīšanas reizes beidzās labi, bet trešā reize varētu būt nelaimīga. Drošāk bija markas pa pastu tirgot, jo pasta kastīte atradās pastā. Tā tēvs līdz pēdējai dienai to arī darīja. Kad viņš nomira, pienāca viena vēstule – viens solījums par tirgošanai piedāvātām markām. Māsa atrada tās un aizsūtīja pēdējai kundzei. Un ar to viss beidzās, pat nevienas vēstules...

Ari tad mums atkal ebrēji nāca palīgā. Kad tēvs jau bija slims, viņš teica: "Es domāju, ka manas markas ir apmēram tāda vērtība. Aizejiet pie mana drauga Subaka, viņš tās pārdos par patieso cenu." Pienāca laiks, mēs piezvanījām, vecais kungs atnāca, veselu dienu pētīja markas. Dzēra tēju, apēda vienu maizīti un teica: "Es domāju, ka varēs diezgan labi pārdot." Atsacījās ņemt naudu, sacīja: "Tas manam vecajam draugam." Pārdeva viņš trīsreiz dārgāk, nekā tēvs bija teicis. Māsa iepriekš atlasīja, lai katram bērnam un mazbērnam paliek no Latvijas pastmarkas, un viss. Nē, tēvs nepārdzīvoja, ka nevienam no ģimenes neinteresēja filatēlija un viņa kolekcija tiks pārdota. Viņš saprata, ka intereses katram ir savas.

Es pat nezinu, kad viņš rakstīja! Mājās tēvu vienmēr varēja traucēt, nebija tā – visi staigā uz pirkstgaliem, jo tēvs strādā! Varbūt viņš rakstīja veikālā, kad pa starpu bija klusi brīži. To gan zinu, ka viņam patika rakstīt dabā, vasarās mežā, pie ezera. Tēvs daudz gāja laukā. Viņam laimējās, ka mūsu mamma bija ļoti praktiska, izcili tika galā ar saimnieciskām lietām – pati šuva aizkarus un visu ko citu darīja.

(Turpinājums 8. lpp.)

EDUARDS
SILKALNS

Gadi skrienot kā stirnas un nenākot atpakaļ... Vai tavs mūžs kam lieti der, to vis nenosakot nodzīvoto gadu skaits... Šādas un līdzīgas dzeju un dziesmu rindas valstās pa galvu, no jauna izlasot ilggadējā apgāda *Grāmatu Draugs* īpašnieka un vadītāja un mūsu laikraksta *Laiks* dibinātāja Helmara Rudziša dzīvesstāstu, kas sākotnēji ar virsrakstu *Mana mūža dēkas* trīs izdevumos (!) iznāca jau 1984. gadā, bet kas tagad Kārļa Streipa tulkojumā ar nosaukumu *The Adventures of My Life* iznācis arī angliki. Stāsts ir aizrautīgs, tur nav vārdam vietas, bet vai Rudzišu dzimta ar tā angļiskošanu būtu vēlējies iekārot ar latviešiem nesaitītu ārzemnieku tirgu? Ne gluži! Rudziša vedekla Dace Čika-Rudzīte uz grāmatas aizmurgurējā vāka raksta:

Mana mūža dēkas, kā Helmars Rudzītis savu grāmatu nosauca, ir tikusi tulkota angliki viņa bērniem, mazbērniem, mazmazbērniem un mazmazbērniem. Es ceru, ka tās lasīšana viņus iedvesmos sekot viņa pēdās un izveidot savas dzīves par pavisam īpašām.

Tulkojuma 193. lappusē tad nu arī skatāms 2018. gadā uzņemts foto ar Rudziša mazbērnu un mazmazbērnu grupu: viņu ir veseli sešpadsmit. Kas lai sašina, cik no viņiem jau ir izlasījuši vai vēl lasīs vectēva un vecvectēva memuārus?! Cik no viņiem jau prot un cik viņu vēl iemācīsies latviešu valodu? Vai kādi no viņiem iedvesmosies pietiekami, lai daļu sava mūža saistītu ar Latvijas dzīves telpu? Grāmatas izskaņā Rudzītis izrāda prieku, ka abi viņa bērni Lotārs un Jalna apprecējuši

latviešus, bet kopš tā laika jau aiztecējuši 36 gadi, veco vietā daļēji stājušās jaunas paaudzes, Latvija atguvusi neatkarību, bet tauta turpina skaitliski dilt... Laikam jau Rudziša vedeklai, sagādājot angliki lasāmvielu sev tuvajiem, izvēlējusies ciešāku saikni ar dzīves īstenību nekā bija viņas vīratēvam, praktiski ievirzītam cilvēkam, tomēr reizē arī ideālistam un sapņotājam Helmaram Rudzītim. (Daces Čikas-Rudzītes pašas tēvs bija pazīstamais latviešu sporta vēstures dokumentētājs, žurnālists *Amerikas Balss* līdzstrādnieks Vilis Čika – Red.).

Paša 20. gadsimta sākumā dzimušiem latviešiem, kas Otrā pasaules kara beigās devās bēgļu gaitās, bija dažs, kas kopīgs ar Rudziša mūža gaitu un dažs, kas no tās atšķirīgs. Jaunības gadus daži kaut kā

Karjēra bez pārrāvuma

Helmars Rudzītis, The Adventures of My Life (Mana mūža dēkas), apgāds Laika Grāmata SIA Vesta-LK, Rīgā 2019. g., 296 lpp.

„noleijereja”, kamēr citi mērķtiecīgi gatavojās savam izvēlētajam darba mūžam. Rudzītim dvēselei acimredzami tīkams, tomēr ne jau kāds ieguldījums nākotnei izvērtās vairāku gadu garumā statista darbs vispirms Pēterpilī un vēlāk mūsu Baltajā namā, Nacionālajā operā. Viņš izmēģināja studijas kādā tehniskā *branžā*, tomēr atrada tās par savām dziļākajām ievirzēm neatbilstošām. Tolaik jau t. s. mūžīgo studentu netrūka, un arī Rudzītis jau bija ticis līdz 30. gadu vidum, līdz viņš ieguva maģistra gradu tieslietās. Tomēr 1924. gadā viņam trāpījās lielais ķēriens: viņš izdomāja veidu, kā savam laikam neparasti augstā metienā izplatīt tautā grāmatas, galvenokārt no svešvalodām tulkotu daiļprozu, par šai pašā laikā neticami lētu cenu – vienu latu. Tapa apgāds *Grāmatu Draugs*. Personiskās labklājības vairošana Rudzītim gāja roku rokā ar grāmatu lasīšanas ieraduma veicināšanu tautā, kas jau kopš bērnības bija iegaumējusi Vecā Stendera vārdus, ka grāmatas „garu pacilā”.

Pēc kaut kā pārilaistā krievu okupācijas gada, kad apgādu nacionālizēja, un pēc vācu laika Rudzītim ar ģimeni, tāpat kā daudziem desmitiem tūkstošu citu bēgļu sākās DP (pārvietoto personu) nometņu laiks Vācijā: viņu līdzšinējā dzīve tika pārtauta pušu. Līdz pēc dažiem gadiem radās iespēja doties uz tālākas izceļošanas zemēm, visvairāk aizjūrā. Daudzi Rudziša laika un likteņbiedri vai nu nikuļoja bezdarbībā, vai nodzērās. Tikai skolotāji izglītoja bēgļu bērnus un mākslinieki – aktieri, mūziķi – turpināja strādāt ierastajā vizē. Arī rakstniekiem bija daudz laika rakstīt. Rudzītis gan dabūja pieredzēt citādu dzīve veidu un darba apstākļus, tomēr par pārrāvumu viņa līdzšinējā karjērā nevarēja būt runas: viņš atjaunoja *Grāmatu Drauga* darbību, paguva izdot bēgļu vajadzībām daudzas politiskas cenzūras nesamaitātas – kā okupētajā Latvijā – grāmatas un, galvenais, līdz izceļošanai paguva izdot 34

publieza apjoma literāra mēnešraksta *Laiks* numurus.

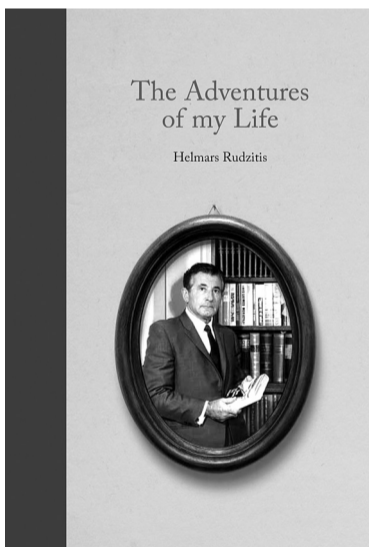
Nākamais Rudziša laika un likteņbiedru posms norisēja Amerikā. Tur nu pārrāvums ar agrāko dzīvi bija totāls it visiem, – pat māksliniekiem, pat skolotājiem, kas dabūja pārtapt par superintendentiem jeb dzīvojamo namu sētniekiem, par pacientu uzraugiem nervu klīnikās, par laukstrādniekiem un par ko nu visu citu. Arī Rudzītis, nonācis ASV, apsvēra, ar ko viņš turpmākajā mūža daļā varētu nodarboties. Varbūt ieguldīt līdzekļus, kuŗu pagaidām gan vēl nebija, veļas mazgātuvē izveidē? Varbūt atvērt mazu restorāniņu? Varbūt doties uz saulaino Kaliforniju novākt apelsīnu ražu? Bet nekā no tā visa! Rudzīti vadīja uzņēmēja instinkts: viņš apjauta, ka daudzajiem tūkstošiem latviešu iecelotāju ASV būs vajadzīgs savs laikraksts. Tā nu 1949. gada 8. novembrī, kad *Laika* pašreizējā redaktore vēl ne dzimusi nebija, bet šo rindu rakstītājs pa rudenīgo Falingbos-tes izceļošanas nometni Vācijā vēl skraidīja apkārt isās biksēs, Ņujorkā iznāca *Laika* 1. laidniens. Ilgus gadus, kā jau visām avīzēm, *Laikam* bija lielāks formāts par tagadējo, tas iznāca divas reizes nedēļā, bet ziedu laikos, 1960. gados, avīzes metiens bija ap 13 000. Līdzās *Laikam* Rudzītis un viņa *Grāmatu Draugs* turpināja izdot grāmatas: 1990. gadā ALAs izdotā *Latvju Enciklopēdijas 1962 – 1982* 4. sējuma veidotāji bija saskaitījuši, ka Amerikas periodā *Grāmatu Draugs* izdevis 740 grāmatas.

Kā *Mana mūža dēkas*, tā citur lasītais un dzirdētais liecina, ka Helmars Rudzītis pratis nodzīvot raženu, harmonisku un ļaunu ārējo apstākļu mazāk traucējošu mūžu nekā bija lemts daudziem citiem trimdiniekiem, kas pēc kara un Latvijas okupāciju laikā dabūja dzīves vēlākā galā svešatnē pārvalificēties profesionālā ziņā un vismaz pirmajā laikā pacīnīties, lai uzlabotu labklājību.

Lai lasīšana iedvesmo!

The Adventures of My Life

Helmars Rudzītis
ENGLISH TRANSLATION

A story of entrepreneurship and persistence during the tumultuous 20th century should be read by the next generation of Latvians who have difficulty reading in Latvian.

The book tells how Latvian Newspaper Laiks and book publishing company Grāmatu Draugs was a unifying force for the Latvian community for 70 years after the World War II emigration.

\$35 –
shipping included

If you would like to buy this book, please, send a cheque to Inese Zakis
6051 Sun Blvd. #604, St. Petersburg, Fl. 33715

LASĪTĀJA BALSS

Ai, valoda, valodiņa ...

No šī ”valodas stūriša”, ieslodzījuma apzīmējuma ir jālaužas ārā un jāiziet plašajā pasaulē. Vai nebūtu labāk teikt ”valodiņa skaistā”, kas celtu pašapziņu, spodrinātu valodu, attīrot to no nezālēm, kas sāk nostiprināties un pat pārņemt visu šo skaisto, bagāto mūsu valodas lauku. Bet pirms mēs ejam tālāk, ir jāpateicas visiem tiem, kuŗi laiku pa laikam mēģina to attīstīt, bet drīz vien apstājas...

Te mūsu, latviešu, valodas valodniekiem un speciālistiem būtu jānāk palīgā ar regulāriem norādījumiem, ieteikumiem un labojumiem rakstveidā mūsu laikrakstos. Tas attiektos uz Latvijas un ārzemju latviešu presi. To varētu darīt vai nu katru nedēļu, vai pāris reizes mēnesī. Galvenais, ka tas notiktu, ar ieteikumiem regulāri ar ieteikumiem, norādījumiem un praktiskiem īsiem paskaidrojumiem, kā pareizi lietot vārdus un izteicienus, norādot kļūdas. Tas celtu mūsu apziņu, radītu interesi un radītu mūsu valodas bagātību

un skaistumu. Norādījumiem un paskaidrojumiem nav jābūt garīgiem. Tie varētu būt viena vai divu paragrafu garumā, bet koncentrētā veidā.

Tāpēc mēs ļoti priecājamies par rakstiem, kas saistīti ar latviešu valodu, jo tie sāk parādīties presē arvien biežāk. Iesakām *Laiks* redakcijai (Ligita Kovtuna – redaktore, ligita@laiks.us, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija) to visu virzīt uz priekšu! (Labākā dāvana – laikraksta *Laiks* abonements 2020. gadam, utt.!) Redakcija ar lielu pārlicību un darba mīlestību ir daudz darijusi

un turpina darīt, bet mums visiem ir jānāk palīgā, sevišķi tagad.

Mums ir tik daudzi zinīgu cilvēku, visādu ekspertu tieši latviešu valodas laukā, no kuŗiem mēs visi varam daudz mācīties un visādā veidā valodas nezāles ravēt un nepiesavināties. Praktiski valodas labojumi ar piemēriem ir ļoti efektīvs veids, kā uzlabot savu valodu gan rakstos, gan runā. Tas ir viens veids, kā pievērst lielāku uzmanību un vērību valodai.

Valoda esam mēs paši! Arī *Laiks* esam mēs paši!

Jānis J. Dimants, Jr., M.D.

NEDĒĻAS GUDRĪBA

”Es bez pūlēm samierinos ar vislabāko. Man vienmēr izdodas pielāgoties jebkāda līmeņa greznībai, es nečikstu un neželojos. Tā ir viena no manām vislabākajām īpašībām.”

VINSTONS ČĒRČILS

VECMĀMIŅ, PALASĪSIM LATVISKI!

Takšelis Makšelis

KĀRLIS ŅEZBERS

(Turpināts no nr. 4)

“Dzeniet to sesku prom!” pēkšņi pavēlēja Kristofers. Goliāts uzdevumu veica viens divi, un smerdeli pēc tam plāvā vairs neredzēja.

“Izsaukt takšeli Makšeli nopratināšanai karaliskās tiesas priekšā!” pēc britiņa pavēlēja karalis.

Goliāts trīs reizes piesita kāju pie zemes. Nobijies un sarāvēs karaļa troņa priekšā nostājās šunelis.

“Kā sauc?”

Makšelis nesaprata, kāpēc Kristofers bija aizmirsis viņa vārdu, vai, ja tas to nebūtu aizmirsis, kādēļ viņam bija jāizliekas, ka suni nepazīst.

“Takšelis Makšelis!”

Kristofers nemierīgi sagrozījās. “Čak, čak, čak...” liepā izsauca vāvere. “Saki – augstība, Makšeli! Kungiem tā patik...”

“Takšelis Makšelis, augstība,” šunelis steidzās izlabot vainu.

Karalis kļuva laipnāks.

“Nu labi jau, labi! Nodarbošanās?”

“Mājas sargs, augstība! Sargāju Silājus, lai tur neienāktu sveši ļaudis vai dzīvnieki un neizdarītu postu saimnieka mantai.”

“Kā tu šo uzdevumu veic?”

Makšelis mirkli padomāja. Tad saslēdās un noteica:

“Ja nāk svešinieks, reju!”

“Un ja riešana nelīdz?”

“Kožu. Reju un kožu, ja vajadzīgs, augstība! Bez īstas un nopietnas vajadzības kost nekožu, tas būtu neglīti, un bez tam par to soda. Kožu tikai neatliekamas vajadzības spiests, augstība!”

Kristofers paraudzījās pārējos dzīvniekus, kas, sastājušies ap viņu, uzmanīgi klausījās.

“Cik reizes esi kādam kodis, Makšeli?”

Takšelis nodūra galvu.

“Saki droši, nekas tev nenotiks! Karaļa troņa priekšā var droši pateikt visu, kas uz sirds...”

Ne, visu pateikt Makšelim pagalam netikās. Bet ko varēja darīt?

“Vienreiz iekodu pastniekam,” viņš sašļucis atzinās. “Bija jauns pastnieks, kaklā tāda jočīga soma, galvā neparasta cepure, domāju – zaglis...”

Kristofers nobraucija ūsas.

“Nekāds dziļš kodums nebija, tikai mazliet ieskrabāts stilbs,” taisnojās Makšelis. “Saimnieks bija dusmīgs, bet ne visai ilgi. Vēlāk ar pastnieku kļuvām labi draugi...”

“...un vēl?”

“Divi apdrošināšanas aģenti. Saimnieks teica, ka tas esot labi un lai kožot vēl, ja šie atkal parādītos Silājos. Saruna notika vēlāk. Kamēr aģenti sūdzējās saimniekam, viņš mani drusku pabāra. Iedeva aģentiem katram desmit dālderus, un tie aizgāja gluži priecīgi.”

“Tātad – tu kod visiem, kas varētu Silājos nodarīt postu?”

“Tā gan, augstība!”

Kristofers pagrozījās. Pieliecās

vienam padomniekam, otram. Viņi sačukstējās ilgāku laiku.

“Ari paša radiniekiem?”

Makšelis nobrīnījās par tādu jautājumu.

“Protams, arī suņiem...”

“Kā Viljamam un Tomam, piemēram?” smīnot jautāja karalis Kristofers. “Abiem brālēniem no pilsētas, kas vakar ienāca sētā un kam tu atdevi kaulu, ko bijī paslēpis dobītē zem ģeorgīnēm?”

Zeme sāka virpuļot. Lielā liepa griezās ap viņu, lielceļš locījās kā raibā čūska. Pazuda runcis Kristofers un galma ļaudis ar āzi Goliātu priekšgalā. Sapnis izdzisa, kā nebijis. Makšelis pamodās.

Saule bija vēl augstu pie debesīm. Sētmalē smiltīs pērās vistas. Dīķa malā gozējās zosu māte Amēlija ar zoslēnu baru, bet uz lieveņa, tikai dažus soļus no viņa, ritenī sagriezies, snauda runcis Kristofers. Nē, viņš nebija karalis un galvā tam neredzēja kroni. Āzis Goliāts pļavas malā mierīgs savā nodabā plūca zāli. Silājos viss bija kā parasti. Redzētais bija tikai sapnis.

Sirds Makšelim tomēr kļuva nemierīga. Kāpēc sapnī karalis Kristofers viņu tā izprašāja? Kur pašlaik atradās Viljams un Toms?

Makšelis pielēca kājās un skriešus devās pie salmu kaudzes aiz šķūņa. Salmos redzēja tikai izgulētus divus dobumus. Radi bija pazuduši. Šuneļa sirsniņa nodrebēja. Kaut kas bija noticis. Likās neticami, ka Viljams ar Tomu būtu aizskrējuši, ardievas nepateikuši. Augstākā mērā nepieklājīga izturēšanās tā būtu, ko Makšelis no smalkajiem radiem nesagaidīja.

Pēkšņi galvā ievēdās domas. Ka tikai... Nē, tas nevarēja būt, to viņi nedarītu...

Viņš apgriezās un aizteceja līdz klētiņai. Durvis bija slēgtas, un viss šķita esam labākā kārtībā. Makšelis apskrēja klētiņai un apstājās pie sānu lodziņa kā sastindzis.

Logs bija atvērts. Smiltis ārpusē gulēja aizgrauzta dūmu desa. Klētiņā bija ielauzušies zagli un izvilkuši saimnieka svētkiem domātos gardumus.

Makšelim nodrebēja sirds. Vienīgi Viljams un Toms zināja par gardumiem klētiņā. Šunelim vairs nebija šaubu – radinieki bija viņa uzticību nelietīgi izmantojuši, ielēkuši pa logu klētiņā un izlaupijuši saimnieka krājumus.

Ko darīt?

Pirmā doma Makšelim bija aizbēgt, pazust, lai neviens nezina, ka viņš nelaimi redzējis. Bet tad – vai galu galā tas nebija viņš, kas pats šaubīgajiem brālēniem bija pastāstījis, kas saimnieka klētī glabājas. Vai aizbēgt nebūtu glēbulība un nodevība? Viņš zināja, ka saimnieks ir taisnīgs. Ja viņam pienācās sods – lai notiek, viņš to saņems. Bet vispirms bija jāmēģina nelaimes vietu kaut kā sakārtot, vismaz

ienest aizkosto desu atpakaļ klētī. Taču tiklīdz viņš iekodās desā, lai to paceltu līdz lodziņam, kaut kas aiz viņa norūcās, smiltis noputēja, un uz ceļa pie klēts apstājās auto ar saimnieku.

“Makšeli, ko tu esi izdarījis?” sarūgtināts teica saimnieks, un ass rikstes šmikstiens pāršķēla gaisu. “Desu zagli!”

Makšelis gribēja lūgties, paskaidrot, stāstīt, bet briesmīgas bailes un apvainojums lika

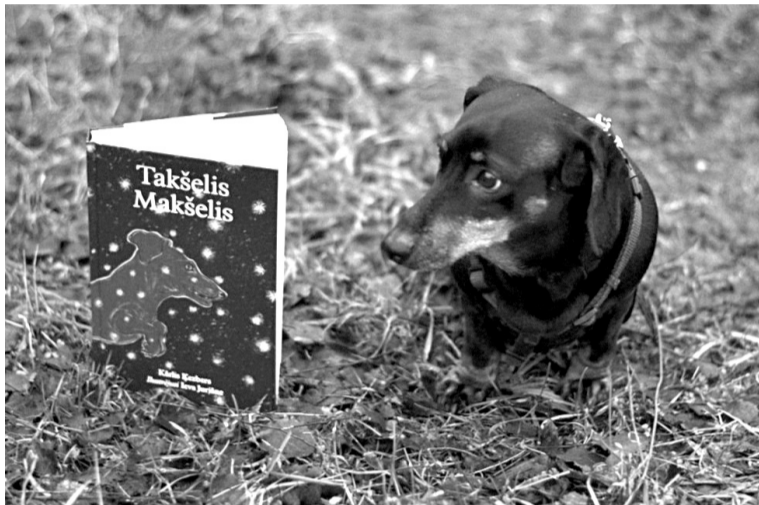
nējies atzinās.

Stirna sarāvās.

“Suns? Tāds, kas iet medniekiem līdzī, kad šauj meža dzīvniekus? Kas skrien pakaļ stirnām, neganti riedams, traucē meža mieru un trenkā mazos zaķiņus? Tu nemaz ļauns neizskaties.”

Makšelim šķita, ka te kas jāpaskaidro.

“Redzi, Kunigunde, ne visi suņi ir negantnieki. Stirnas pa-

kājām skriet kā vēl nekad. Viņš nezināja, kurp skrien, tikai skrēja, skrēja un skrēja. Tālāk prom no šīs nelaimes, kas līdz ar brālēnu ierašanos bija viņu piemeklējuši! Ne jau rikstes sitiens tik ļoti sāpēja. Vairāk sāpēja netaisnais, briesmīgais apvainojums – desu zaglis.

Makšelis skrēja un skrēja. Pagalam noguris, viņš dažus mirkļus attupās zālē un atvilka elpu, lai pēc britiņa atkal turpinātu ceļu.

Pienāca nakts, un Makšelis vairs nevarēja paskriet.

Viņš gāja un gāja. Palakās no peļķēm dulķaino ūdeni un gāja tālāk.

Šuneļa kājas pagura pavisam. Viņš tikko spēja vilkties.

Pagāja nakts. Pagāja nākamā diena.

Vēl viena nakts.

Makšelis ievilkās mežā. Viņam slāpa un gribējās ēst.

Šunelis kādā vietā atrada stigu. Paostīja pēdas. Nē, tās visas bija dzīvnieku pēdas, neviens cilvēks te nebija ilgāku laiku staigājis.

Dzīvnieku pēdu raibajā virknē nebija pazīstamu.

Suns atlaidās sūnās pie stigas. Pārguris aizmīga.

Kad takšelis Makšelis pamodās, viņa raudzījās daudzas acis. Stirnu māte Kunigunde bija atvedusi savus mazuļus, lai tiem parādītu svešo radījumu, kas ieklidis mežā, un ko viņa bija pamanījusi, nākot mājās uz biežokni, kur dzīvoja stirnas.

“Kā tevi sauc, mazais?” viņa vaicāja laipnā, mīlīgā balsī, kamēr mazie stirnēni platām, izbrīna pilnām acīm vēroja suni. “Makšelis,” šunelis smilkstēja. Kunigunde viņu apstīja.

Stirnai bija miksta sirds. Viņa mīlēja ne tikai savus mazuļus, bet visus citus mazus radījumus. “Kas tu esi?”

“Esmu suns,” Makšelis nokau-

zīst tikai medību suņus. Tiesa, no viņiem meža radībai jāuzmanās. Es turpretī esmu mājas sargs un zaķi Jāzēpu dažreiz paķeru tikai joka pēc, lai ielokās kājas pēc ilgākas gulēšanas...”

“Mājas sargs?” nobrīnījās Kunigunde. “Meža vidū, nonīcis, noskrējies, paguris...?”

“Gadījās,” šunelis paskaidroja un tālākās sarunās neielaidās.

“Gribas ēst. Kur te var dabūt ēst?”

Kunigundei padoma netrūka.

“Tepat aiz stigas likuma ir pļaviņa ar leknū zāli, ēd, cik gribi,” viņa ieteica.

“Ēst zāli, kā to var?” takšelis lūkojās stirnu mātē. Kristofers kādreiz ēd zāli, tāpat – govīs, kazas un aitas. Bet viņš, suns, ēda zāli tikai tad, kad pliekana dūša, un saimniece domāja, ka tas uz lietu... Nē, Kunigundes labi domātais padoms viņam nederēja. Viņš nebija stirna.

“Labāk ej ar mazajiem mājup, pirms iestājas tumsa, citādi kāds vilks vai lācis tos vēl var pārbiedēt,” Makšelis ieteica. “Gan tikšu pats galā ar savām darīšanām.”

Stirnas aizgāja, un takšelis Makšelis palika tupot stigas malā kā atstāts bārenis.

Ko darīt?

Iet atpakaļ uz Silājiem? Nē, tikai to ne. Viņš jutās vainīgs saimnieka nelaimē. Kā lai rādās saimniekam, vainu neizlabojis? Makšelim bija jāatrod Viljams un Toms un abi nelieši jāstoda. Palaidnīgos brālēnus derētu aizvest tiesā, bet – Kristofers ar kroni galvā un ar tiesas varu taču bija tikai sapnī...

Makšelim bija tik daudz ko domāt, ka viņš nespēja visu izdomāt. Pievilcīs kājās, viņš lēnām gāja tālāk līdz vietai, kur stigu krustoja takas ar dzīvnieku pēdām. Sunim pagura sirds, un viņš atkrita sūnās.

***

Kad Makšelis atvēra acis, viņš atradās plašā telpā ar lieliem, spožiem logiem.

“Mazais pamodies, daktera kungs!” teica kāda balss.

Pār viņu pārliecās balts stāvs. Milzīgs buldogs lielām, platām acīm un apaļiem vaigiem, tērpies baltā virsvalkā.

“Esmu dakteris Pēteris Vitamīns,” viņš teica rupjā, patīkamā balsī.

“Parādi mēli.”

Makšelis izbāza mēlīti, cik tālu vien varēja, un ārsts pāri spožajām acenēm to rūpīgi apskatīja.

“Saki āāāā...” viņš teica un ar skaliņu pieskārs mēlei.

“Āāāāā,” teica Makšelis.

Dakteris Vitamīns pasauca žēlsirdīgo māsu, skaistu, baltu plušķīti.

“Elizabet, slimniekam jāpaliek gultā! Kamēr noplok karstumi. Dosim viņam aspirīnu, protams. Divas tabletes dienā, pēc ēšanas. Lūdzu, pierakstiet, kā viņu sauc un visu pārējo. Man nav daudz laika, jāiet uz operāciju zāli, tur pūdelim sakosta kāja, steidzami jāoperē.”

Makšelis, padzirdot pēdējos daktera Vitamīna vārdus, sāpīgi sarāvās:

“Tikai ne operēt!” viņš pārbijies smilkstēja. “Labāk tad dzeršu suņu aspirīnu...”

Pienāca baltā plušķīte, mazu, apaļu cepurīti glīti uzlikusi uz kreisās auss.

“Esmu tava aprūpētāja – suņu un kaķu slimnīcas pilntiesīga, diplomēta žēlsirdīgā māsa Elizabete Vaukšķe,” viņa laipni paskaidroja un uzlika ķepiņu Makšelim uz galviņas.

“Kā tevi sauc?”

“Makšelis.”

“Suga?”

“Taksis”

“Svars?”

“Divpadsmit mārciņas...” Makšelis bēdīgi novilkā. “Bija divpadsmit, kad uzķāpu uz saimnieka labības svariem...”

Māsiņa paraudzījās viņa neticot.

“Nāc uz svariem pārsvērties!”

Makšelis izlēca no gultas un pakāpās uz spožajiem svariņiem, kas bija turpat pie sienas. Māsiņa rikojās ap atsvariem, ka kļaudzēja vien.

“Septiņas ar pusi,” viņa pārmetumu pilnā balsī teica.

“Atvainojiet, jaunkundz, es nezināju! Varbūt no skriešanas esmu mazliet svarā nokritis...” šunelis taisnojās.

“Mazliet nokritis? Tu esi izkāmejjis kā skelets,” teica māsiņa.

“Atpakaļ gultā, un nekādu lieku apkārt staigāšanu! Tūliņ atnesīšu brokastis...”

Makšelis paklausīja, veikli ielēca gultā un uzrāva sev segu līdz kaklam.

Bija silti un patīkami.

“Māsu Elizabeti labāk klausī,” teica balss no blakus gultas.

“Viņa ir laba un par mums visiem gādā!”

(Turpinājums sekos)

STĀSTS PAR KĀRLI ŅEZBERU

SANDRA EGLĪTE

(Turpināts no 5. lpp.)

“Neprasi papam, viņš taču nekā nezina!” viņa teica, un tā arī bija. Tēvs mātēja sienas krāsot, bet neko citu. Cik tad bieži tās sienas vajag krāsot?!

Vecāki saskanīgi dzīvoja katrs ar savām interesēm. Mamma bija ļoti stipra... Mums, latviešu sievietēm, ir citāda veida stiprums. Viņa nēmas ar mājturību, bērniem, dārzu, rokdarbiem, kaķiem, tētis – ar rakstīšanu, markām, veikalu. Mamma nebija literāte, bet tēvs savus darbus vispirms lasīja viņai priekšā, un tad viņa aizrādīja, kas publikai nepatiks.

Pie mums uz mājām nāca Ojārs Jēgens, Arnolds Šimanis un visi citi latviešu rakstnieki, dzejnieki, mākslinieki. Tēvs nedzēra, jo viņam pēc tam nebija labi. Kaut gan es teikšu tā – maniem vecākiem alkohols vienkārši negaršoja. Kad kāds nāca ciemos, vecāki nopirka sliktu vīnu, jo neko no tā nesaprata.

Vecāki parasti bērniem saka: tev jāiet mācīties par inženieri, lai tu vari pelnīt naudu, galvenais, lai tu vari labi pelnīt. Kad strādāju universitātē, pie manis strīpām raudādami nāca studenti – emigrantu bērni – un stāstīja, ka tēvs grib, lai esmu arhitekts, inženieris, bet es to negribu... Man viena draudzene gribēja mācīties fiziku, bet tēvs uzstāja – nē, tev jāmacās ķīmija! Citu draudzeni tēvs piespieda kļūt par farmaceiti, kaut viņa interesēja franču literatūra. Man paveicās, ka tā nenotika. Tēvs teica – mācies tu, kas tev patīk, un tad tu kaut ko izgudrosi, kā

iztikt. Tas ir vislabākais padoms, ko es visiem atkarotāju! Bet man ar tām mācībām sanāca tā... Es jau biju traka, gribēju redzēt pasauli! Divus gadus nomācījos universitātē, un tad ar draudzeni izdomājām, ka ir kaut kāds iemesls, kāpēc mūsu vecāki vienmēr saka – Eiropa, Eiropa,

kāzas! Mārīte apprecējās ar Jāni Plūmi, es ar Juri Jauntirānu. Diemžēl ne vienai, ne otrai laulība neizdevās, bet mums ir brīnišķīgi bērni, un ar viņu tēviem visi draudzīgi dzīvojam vienā pilsētā.

Ir vēl kāds tēva padoms, ko atceros. Kad mācījos vidusskolā,

bet es paklausīju, iemācījos. Kad izšķiros no vīra, tas mani izglāba. Bērni bija mazi, bet man nebija jāiet strādāt par apkopotāju kafējnīcā. Man bija mašīnrakstītājas darbs grāmatveidības firmā!

Bērni paaugās, un es sāku mācīties to, kas interesē. Man ir

atmiņas, un mamma domāja, ka Latvija ir vislabākā vieta pasaulē. Tagad saku, ka viņai gandrīz ir taisnība. Mamma vairākas reizes atbrauca uz Latviju, tēvs neatbrauca ne reizi... Varbūt tāpēc, ka zināja – tās Latvijas, ko viņš atceras, vairs nav, un labāk palikt savā ideālajā Latvijā.

Pēc piecdesmit ar Kārli kopā pavadītiem gadiem, piedzīvojuši Latvijas neatkarības atjaunošanu, mūžībā aizgāja Marta Ņezbere. Kārlis sievai sekoja pēc četrpadsmit gadiem, 2006. gadā. Tobrīd viņam bija desmit mazbērni un trīs mazmazmeitas. Daļa no viņiem ir bijuši Latvijā, bet Dace šurp brauc regulāri.

Savulaik Kārlis Ņezbers grāmatā “Skabāržu nams”, aprakstījis Čikāgas latviešu biedrības dzīvi. Tā nu ir noticis, ka kopš šī pavasara Dace Ņezbere ir Čikāgas Latviešu biedrības priekšiece. “Grāmatā Čikāgas Latviešu biedrības priekšnieks pēc kāda pasākuma, kad krēsli pa pusei salikti pa vietām, apsēžas uz Biedrības nama kāpnēm un dabū sirdstrieku! Divas nedēļas pirms brauciena uz Latviju man sanāca kā grāmatā – beidzies sarīkojums, stiepju krēslus, kārtotju gaismas. Apsēdos uz tām kāpnēm un nodomāju – tēvs nebūtu iedomājies, ka es būšu Čikāgas Latviešu biedrības priekšiece!”

Publikācija tapusi sadarbībā ar žurnālu *Ievas Stāsti*. Izdevniecības Santa žurnālus var nopirkt un izlasīt elektroniski www.manizurnali.lv

Kārlis Ņezbers (centrā) kopā ar mazbērniem un mazmazmeitu

Eiropa... Gribējām redzēt, vai tur tā ir, kā viņi stāsta. Aizbraucām uz Vāciju, kādus piecus mēnešus strādājām Minsteres Latviešu ģimnazijā. Visu darījām – mazgājām grīdas, mācījām tautasdejas.

Tad apprecējos. Sagadījās, ka abas ar mūsu apprecējamies vienā dienā un vienā vietā, tas bija kas nedzirdēts – dubult-

viņš teica: “Mācies valodas un uz aklo rakstīt ar rakstāmāšinu!” Par valodām jau skaidrs, kā tās noder. Arī viņu visās jukās vienmēr izglāba valodas – tēvs ļoti labi prata vācu valodu, krieviski runāja un arī angliiski. (Starp citu, mājās ar kaķi viņš sarunājās krieviski, lai neaizmirstu valodu!) Nezinu, kāpēc ieteica rakstīt ar rakstāmāšinu,

divi maģistra grādi – literatūrā un lingvistikā.

“Dace nepelna sevišķi daudz, bet viņa vienmēr ir laimīga,” tēvs teica par mani. Un tā tas bija!

Mamma ļoti ļoti sapņaini domāja par Latviju, vienmēr teica, cik te ir skaisti, ka nav nekādas indīgas čūskas un kukaiņi, ir mīlīgas gotiņas, kalni un lejas... Viņai bija tikai labas

ATVADU VĀRDI ALFREDAM GRAVAM

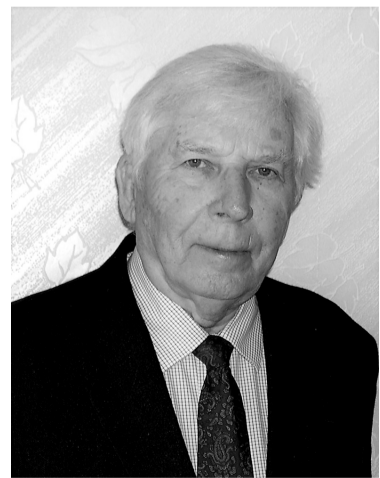
Debesis ir tik plašas... Taču ir brīdis, kad arī tur pietrūkst vietas... Pietrūkst vietas tiem pateicības pilnajiem atvadu vārdiem – to ir tik bezgala daudz, un tie kā balti putni šobrīd debesīs traucas. Taču šie vārdi, citi skaļi teikti, bet citi tikai sirdī un domās lološie, gaiši un baltu ceļu uz Mūžību dara. Tik baltu un tīru kā Latvijā šoziem nenokritušās sniegpārslas, tik baltu un tīru kā putas viņu galos Kurzemes jūrmalā, tik baltu un tīru kā kāda dvēselē bagāta cilvēka ik diena viņa godam nodzīvotajā mūžā. Šāds cilvēks pie mums uz Zemi, šķiet, pats Dievs sūta, un nu šācis tālais Mājupceļš uz debesīm...

28. janvārī savā Mājupceļā devusies Alfreda Gravas, ilggadēja un dāsna Vitolu fonda atbalstītāja un patiesa drauga, dvēsele.

Alfreda Gravas dzimta puse ir Kurzeme, Bārtas pagasts, bet Latviju nācās atstāt 1944. gadā, dodoties bēgļu gaitās uz Vāciju. Taču viņu ne mirkli neatstāja vēlme izglīties – Augsburgas latviešu DP (*Displaced Persons*) nometnē tika apmeklēta vidusskola, bet, kad ģimene 1949. gadā izceļoja uz Ameriku, paralēli darbam vakaros tika turpinātas mācības kolledžā un iegūts grāds uzņēmuma vadībā. Alfreds Grava ir bijis karavīrs – viņš dienēja Vācijā, ASV armijā latviešu in-

struktoru konstruktoru rotā.

1976. gadā Gravu ģimene nodibināja savu uzņēmumu, kuŗā gatavoja koka iepakojuma kastes vietējām fabrikām, un pacietīgā un grūtā darbā gūtā peļņa deva iespēju realizēt kopējo sapni – atbalstīt tos, kuŗiem nepieciešama palīdzība.

Alfreds Grava dāsni ziedojis ar Klivlandes Daugavas Vanagu apvienības starpniecību. Pateicoties viņa ziedojumam, Bulduru dārkopības skolas audzēkņiem bija iespēja iestādīt kokus pie Kurzemes Brāļu kapiem Lestēnē. Alfreds Grava ziedojis ievērojamus līdzekļus smagi slimo latviešu leģionāru zālēm un kopšanai, viņam var pateikties par materiālo palīdzību latviešu baz-

nīcai un draudzes ēkām. Atbalsts sniegts PBLA, arī Okupācijas muzejam, taču īpaši daudz palīdzēts dzimtajam Bārtas novadam – gan piešķirot bērniem brīvpusdienas, gan palīdzot pensionāriem iegādāties zāles. Daudzus gadus Bārtas pamatskolā bērni ir sagaidījuši sirsnīgus un krāšņus Ziemsvētkus, pateicoties Alfreda Gravas palīdzībai. Nenovērtējams ir bijis Gravu ģimenes ieguldījums Bārtas pagasta mazturīgo ģimeņu atbalstam: bērni, kuŗiem ir redzes problēmas, tika pie jaunām brillēm, citi saņēma skolas somas, mācību piederumus, siltus zābacīnus, cepures un veļļakas. Ar Alfreda Gravas gādību Krūtes baznīcas mūŗa tornis ieguva jaunu jumtu. Vietējie ļaudis ir atzinuši, ka ir daudz Bārtas puses cilvēku, kas dzīvo svešumā, bet tikai viens no viņiem, Alfreds Grava, tik dāsni dalījies ar savas bērības zemes ļaudīm.

Vairāk nekā 25 gadus Alfreds Grava ir bijis valdes loceklis Latviešu Klivlandes kredītsabiedrībā, arī ALA Goda biedrs. Gravu ģimenei pateicīgas ir gan latviešu organizācijas Amerikā, gan trūcīgie ļaudis Latvijā, bet jo īpaši Vitolu fonds – viens no lielākajiem labdarības projektiem fondā ir Alfreda un Sarmītes Gravu stipendiju fonda dibināšana 2004. gadā. Ar Alfreda un Sarmītes

Gravu ģimenes atbalstu augstāko izglītību jau ieguvuši vairāk nekā 140 jauniešu, šobrīd dažādās Latvijas augstskolās mācās 154 studenti. Gravu ģimene ir dibinājusi vairākas stipendijas: 14 Alfreda un Sarmītes S. Gravu ģimenes stipendijas, arī stipendijas savu vecāku un draugu piemiņai. Jaunieši saņemto atbalstu ir augstu novērtējuši. Anniņa Būmane, kuŗa šobrīd ir ārste, atzinusi: „Esmu ļoti pateicīga, ka varēju saņemt šo stipendiju, ar kuŗas palīdzību esmu izstudējusi, un tagad pati varu palīdzēt cilvēkiem.” Savukārt bijuši stipendiāte Liene Šīra reiz rakstīja: „Šī cilvēka ārkārtīgi lielais nesavtīgums un Tēvzemes mīlestība ir devusi man un vēl citiem desmitiem jauniešu iespēju iegūt augstāko izglītību sevis izvēlētajā profesijā. Alfreds Grava ar savu cēlo rīcību un atbalstu ir bijis piemērs man un vēl citiem stipendiātiem, tādējādi liekot mums saprast, ka ir jāstrādā savas valsts labā un jācenšas izvīrīt un sasniegt dzīvē tādus mērķus, kas nestu labumu visai Latvijas sabiedrībai.”

Alfreds Grava Latvijas nākotnē ieguldījis ne tikai ievērojamus līdzekļus, bet ar visu savu mūŗu nemīlīgi apliecinājis, ka ne mirkli, dzīvojot svešumā, nav aizmirsis savu Tēvzemi, un viens no svarīgākajiem viņa dzīves uzdevumiem

allaž ir bijis palīdzēt tai un tās cilvēkiem. Alfrēds un Sarmīte Gravas ir pratuši likt iemilēt savu Tēvzemi arī dēlam Pēterim, kuŗš seko tēva pēdās, gan vadot firmu, gan aktīvi darbojoties Klivlandes latviešu sabiedrībā.

2011. gadā Alfreda Gravas veiktais Latvijas labā tika augstu novērtēts valsts līmenī, un viņš saņēma mūsu valsts augstāko atzīnību – Triju Zvaigžņu ordeni. Šis apbalvojums tiek piešķirts cilvēkiem, kuŗi ar savu mūŗu un darbiem ir apliecinājuši, ka ir īstēni savas dzimtenes patrioti. Alfrēda Gravas dzīve un nenogurstošā vēlme darīt labu un palīdzēt savas Tēvzemes ļaudīm ir bijis apliecinājums gan savas zemes mīlestībai, gan prasmei pamanīt īsto brīdi, kad kādam nepieciešama palīdzība. Un tādu brīžu un ļaužu šajos gados ir bijis bezgala daudz.

Tieši tāpēc īstam un patiesam dvēseles cēlumam vienīgais šīs zemes PALDIES jau sen ir ierakstīts debesīs – tajās, kas kopīgas gan Bārtai, gan visai Latvijai, gan tālajai Amerikai, noliecot galvu tā cilvēka priekšā, kuŗa vārds Mūŗības grāmatā vienmēr paliks ar lielo burtu rakstīts.

VITOLU
FONDS

Par pilsonisko apziņu, garāmgājējiem un valsti

Latvijas Valsts prezidents Egils Levits intervijā Sallijai Benfeldei

Cik daudz diaspora var dot Latvijas attīstībai, un ko Latvija var dot diasporai, piemēram, pilsoniskās apziņas izpratnē un veidošanā?

Latvijas valstij ir noteikta teritorija, bet latviešu nācijai nav noteiktas teritorijas. Nācija ir pārstāvēta tur, kur ir latvieši, un tā ir pārstāvēta daudzās zemēs, un daudzviet šī pārstāvēniecība ir liela. Jāteic, ka valsts un nācija nav identiski, bet savstarpēji saistīti jēdzieni. Latviešu nācija ir Latvijas valsts pamats, un valstij ir jēga tad, ja pastāv latviešu nācija. Protams, pie latviešu nācijas pieder visi, kuŗi lieto latviešu valodu, kultūru un jūtas tai piederīgi. Jā, daļa latviešu nācijas dzīvo ārpus Latvijas valsts, bet piederība nācijai no tā nav atkarīga. Tu esi un paliec latvietis, vienalga, kur atrodi – Romā, Pekinā vai Dublinā. Jebkuŗai nācijai piemīt kopības apziņa, kas vērsta uz savu valsti. Daži šo saistību un kopības sajūtu izjūt spēcīgāk, citi mazāk. Tā ir pašsaprotama mūsdienu realitāte, kas jāņem vērā arī mūsu valsts politikā, kuŗā ir jādomā par visu latviešu interešu īstenošanu arī praktiski. Piemēram, nesen man bija saruna par *Brexit*, un Latvijas valstij, protams, interesē, kāds būs Latvijas pilsoņu statuss pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības. Demokrātiskā valstī šīs saites ir divpusējas – valsts rūpējas par savas valsts nācijas piederīgajiem, un nācijai piederīgie savukārt rūpējas par savu valsti. Vēlreiz gribu atkārtot, ka mūsdienās tāda situācija ir pašsaprotama.

Pēdējos gados daudz runājam par pilsoniskās sabiedrības, tiesiskuma izpratnes un pilsoniskās apziņas veidošanu. Diaspora, arī jaunieši, ne sevišķi aktīvi piedalās vēlēšanās. Vai diasporas skolās un vasaras nometnēs būtu vajadzīgs mācību priekšmets vai nodarbības pilsoniskajā izglītībā?

Pilsoniskās apziņas un valstspiederības veidošanā ir divas pakāpes jeb līmeņi. Sevis apzināšanās kā latvietim, pirmām kārtām ir valodas un kultūras jautājums. Nākamais līmenis ir pilsoniskā apziņa. Tagad mums ir sava valsts, bet pirms tam, tiem latviešiem, kuŗi dzīvoja ārzemēs, trimdā, tieši pilsoniskā apziņa lika iestāties par savu valsti, tās neatkarības atjaunošanu. Tas ir labs piemērs, kā ārpus valsts darbojas nācijas pilsoniskā apziņa. Šodien mums ir svarīga valsts attīstība, un nācijas pilsoniskajai apziņai tajā ir ļoti liela nozīme. Tāpēc es domāju, ka tā ir jāveicina. Protams, pilsoniskā apziņa var veidoties pati par sevi, bet tā tomēr ir gudri jāveicina, un tas ir vajadzīgs gan Latvijā, gan ārpus tās. Diasporā droši vien vajadzīga mazliet cita pieeja, bet formālas runas vai lekcijas par patriotismu nelīdzēs. Es pat gribētu teikt, ka pilsoniskās apziņas veicināšana, audzēšana valstij ir obligāts uzdevums. Tāpēc domāju, ka pilsoniskā izglītība ir vajadzīga, ir jāveido mācību program-

mu piedāvājums pilsoniskās apziņas veidošanā.

Pilsoniskās apziņas un valstspiederības sajūtas tapšanā bieži vien ļoti liela loma ir vecākiem. Mūsdienās ir straujš dzīves ritms, vecāki daudz strādā un, lai diasporas bērni un jaunieši varētu apmeklēt latviešu skolas un nometnes, jāiegulda gan laiks, gan līdzekļi. Ne visi to var atļauties un ne visi grib to darīt – par to liecina socioloģiskie pētījumi, ko veikusi Latvijas Universitāte.

Trimdā situācija bija daudz skaudrāka, tas bija morālais imperatīvs: ja es to nedarišu, tad nekā nebūs. Šodienas morālais imperatīvs ir daudz vājāks. Dzīve ir cita, bet valsts ir atkarīga no tā, vai ir cilvēki, kuri par to rūpējas. Demokrātija prasa aktīvu pilsoni. Ja nav aktīvu pilsoņu un ir vienkārši garāmgājēji, valsts nefunkcionēs, tā izzudīs, sabruks. Daļa no savas intelektuālās enerģijas, no sava laika – un tai pat nav jābūt ļoti lielai daļai – ir jāvelta savai valstij. No tā, kā cilvēki piedalās savā valstī, ir atkarīgs tas, kā viņi tajā dzīvo. Ja tiek dalīts: “mēs” un “viņi”, tad pilsoniskā apziņa ir vāja, jo vara ir atkarīga no cilvēkiem un nevis

ir ārpus Latvijas un tad atgriežas. Dažādu iemeslu – demografijas, darbaspēka trūkuma, ārvalstīs gūtās pieredzes un plašāka skatījuma – dēļ vajag veicināt atgriešanos Latvijā. Problēmas varbūt ne visiem ir saskatāmas un izprotamas. Jebkuŗai grupai ir zināmas problēmas, bet, kamēr nonāk līdz secinājumiem un pārējie piekrīt, paiet laiks, bet tas pieder pie normāla politiskā procesa. Man nav tiesību grozīt likumu, bet, kā jau sacīju, sapratni, protams, varu veicināt, un es aicinu to darīt tās personas, kuŗu kompetencē ir problēmu risinājums. Elīna Pinto no Eiropas Latviešu apvienības ir mana padomniece, un domāju, ka viņa to

spriešanai, tas jāpārdomā, un tas varētu būt viens risinājums, kā stiprināt saikni starp diasporu un Latviju.

Pirms Saeimas vēlēšanām gandrīz vienmēr tiek runāts par to, ka jāmaina vēlēšanu sistēma, lai mums būtu ziņošāki un godīgāki politiki. Vai demokrātiskā valstī vēlēšanu sistēmas maiņa to var būtiski ietekmēt?

Nē, tas neko būtiski nevar mainīt. Mūsu valstī ir dažādas problēmas, un vienmēr tiek piedāvāts risinājums – mainīsim vēlēšanu sistēmu. Vienmēr esmu teicis un varu atkārtot vēlreiz: vēlēšanu sistēmas maiņa problēmas nerisinās. Cerības, ka ar vēlēšanu

Egils Levits: “Demokratija prasa aktīvu pilsoni. Ja nav aktīvu pilsoņu un ir vienkārši garāmgājēji, valsts nefunkcionēs, tā izzudīs, sabruks. Daļa no savas intelektuālās enerģijas, no sava laika – un tai pat nav jābūt ļoti lielai daļai – ir jāvelta savai valstij. No tā, kā cilvēki piedalās savā valstī, ir atkarīgs tas, kā viņi tajā dzīvo.”

otrādi. Manuprāt, tās ir skaidras un saprotamas lietas. Tāpēc vēlreiz gribu teikt, ka pilsoniskā izglītība noteikti ir vajadzīga, un tā ir vajadzīga gan Latvijā, gan tiem, kuŗi dzīvo ārpus Latvijas.

Ir pagājis gads, kopš pieņemts Diasporas likums, tomēr vairāki jautājumi, kas attiecas uz cilvēkiem, nav joprojām atrisināti – proti, ārvalstīs nopelnīto pensiju aplikšana ar nodokļiem, administratīvās adreses jautājums, ārzemēs iegūtās izglītības diploma atzīšana. Vai jūs kā Valsts prezidents varat veicināt šo jautājumu atrisināšanu?

Varu veicināt sapratni, ka šie jautājumi ir jāatrisina. Ar šīm problēmām sastopas cilvēki, kuŗi

ir ļoti efektīvi darījuši. Vairākas reizes savās uzrunās arī es esmu minējis šīs problēmas. Domāju, ka jautājumi tiek risināti, bet lēnām. Mums brīžiem liekas, ka visu var izdarīt ļoti ātri, bet neviena valsts tik ātri nedarbojas. Šodien cilvēku mobilitāte ir palielinājusies, var runāt par mobilo sabiedrību. Latvijā ir diezgan daudz cilvēku ar diasporas pieredzi, viņi ir saskārušies ar birokrātiju gan ārvalstīs, gan Latvijā, labi zina, kā birokrātija var traucēt un traucē atgriezties. Tas jāatceras, ja runājam par remigrāciju.

Lietuvā ir nolēmuši izveidot vienmandāta vēlēšanu apgabalu speciāli diasporai. Vai, jūsuprāt, to vajadzētu darīt arī Latvijā?

Esmu gatavs šī jautājuma ap-

sistēmas maiņu atrisinās problēmas, ir ilūzija un maldī. Abas vēlēšanu sistēmas, proporcionālā un mažoritārā, ir vienādi demokrātiskas un abām ir savas priekšrocības un trūkumi. Protams, var teorētiski pieņemt, ka abu sistēmu kombinācija, kā tas ir, piemēram, Vācijā un Lietuvā, vēlēšanu sistēmu trūkumus samazinās, bet tikpat liela ir iespējamība, ka negatīvā ietekme palielinās. Tādēļ nav nekādas jēgas koncentrēties vēlēšanu sistēmas maiņai, ja esam demokrātiska valsts. Eiropā ir valstis, kuŗas pārgāja no proporcionālās uz mažoritāro sistēmu un atkal atpakaļ, jo nebija apmierinātas ar rezultātiem. Ja mums ir jautājums, piemēram, par izglītības kvalitāti, tad par to

arī vajag runāt, nevis gaidīt jaunu vēlēšanu sistēmu, kas atrisināšot šo jautājumu. Arī veselības aprūpes problēmas neatrisinās vēlēšanu sistēmas maiņa. Tāpat arī sociālo nevienlīdzību un citus jautājumus nevar atrisināt, mainot vēlēšanu sistēmu.

Esat minējis, kādas ir jūsu prezidentūras prioritātes, tomēr – kādas ir jūsu personīgās prioritātes, jūsu mērķi? Kas jums ir pats svarīgākais?

Man ir divas galvenās lietas, kas saistītas ar tām jomām, kuŗās esmu profesionāli darbojies. Pirmā ir valsts kā sabiedrības organizācijas forma, kā funkcionē demokrātija, kā darbojas politika, birokrātija. Tie ir “mani jautājumi”, un tie ir ļoti plaši. Ar šiem jautājumiem esmu nodarbojies gan zinātniskajā, gan praktiskajā jomā, tas ir mans interešu lauks. Otra lieta ir saistīta ar politisko filozofiju – tas ir brīvības jautājums. Piemēram, kā tehnoloģijas var ierobežot cilvēka brīvību, sabiedrības transformāciju. Skatoties vēsturē, redzams, ka attīstība ir sastingusi, piemēram, divus simtus gadu nekas daudz nenotiek, un tad pēkšņi notiek kaut kas līdzīgs tam, kā izlaužas lava, kā tā plūst un kā apkārt viss mainās.

Tagad ir pienācis šis laiks...

Jā, tagad ir tāds laiks, mainās formas, kas vēlāk sacietēs, un tad būs grūti kaut ko mainīt. Divdesmitajā gadsimtā pasaules mērogā viss mainījās 1917. gadā, tad 1945. gadā, kad tika nolemts, kādas formas turpmāk būs, un tas turpinājās 45 gadus. Tad vēsture no jauna sāka tecēt kā izkususi lava. Latvija visur bija klāt, mūs tas ietekmēja ļoti tieši. Šobrīd, manuprāt, runa ir ne par kādiem konkrētiem politiskiem notikumiem, bet par to, kā funkcionē pati sabiedrība. Tā ļoti strauji attīstās, mainās, un tagad atkal ir sabiedrības transformācijas periods. Tas notiek visā pasaulē. Ja apzināmies, kas notiek, mēs varam to ietekmēt. Šis ir ļoti interesants un arī riskants laikmets.

Valsts prezidenta amatā esat pusgadu. Vai, iepazīstoties ar reālo politiku, interesēm, vidi, esat pārsteigts, vilies, apmulsis vai varbūt iepriecināts?

Man jāteic, ka es tā arī biju visu pirms tam iedomājies. Pazīstu bijušos prezidentus. Biju darbojies konstitucionālo tiesību komisijā pie diviem valsts prezidentiem. Zināju, kā darbojas prezidenta institūcija – atšķirībā no citām valsts institūcijām to daudz vairāk ietekmē amatpersonas personība – kādas ir intereses, iepriekšējās dzīves gājums, kompetences. Neesmu pārsteigts, ne vilies vai apmulsis. Viss notiek tā, kā notiek. Ir jāstrādā.

Šī publikācija ir daļa no intervju cikla ar pilsoniski aktīviem diasporas cilvēkiem, kas top Eiropas Latviešu apvienības projekta “Simts balsis Simtgadē” ietvaros. Projektu finansē Latvijas Republikas Kultūras ministrija no Latvijas Simtgades atbalsta programmas līdzekļiem.

“Šķidrās gāzes molekula nav politiski orientēta.”

Pēteris Aloizis Ragaušs, Latvijas Goda konsuls Teksasas pavalstī un kultūras mecenāts, par sašķidrinātās dabas gāzes termināļa būvi Rīgas jūras līcī intervijā Tairai Zoldnerei

Vispirms – paldies, ka piekriņāt intervijai laikrakstam *Laiks*. Vispirms gribu apsveikt ar jūsu sponsorētās spēlfilmas “Pilsāta pi upis” panākumiem! Tā šobrīd ir viena no skatītākajām filmām Latvijā.

Jā, paldies par labiem vārdiem! Pavisam nesēn atgriezies no Latvijas, kur piedalījies filmas pirmizrādēs.

Jūs esat atbalstījis arī vairākus citus kultūras projektus.

Mana dzimta nāk no Latgales, un mani ļoti interesē latgaliešu valoda un kultūra. Esmu atbalstījis filmas “Likteņzeme” tapšanu, kas stāsta par mūsu dzimtu. Šobrīd tiek pabeigta jauna dokumentālā filma “Laiki. Cylvāki. Volūda”, kas ir izglītojošs projekts par latgaliešu valodu, un es vēlos darīt visu, lai latgaliešu valoda turpinātu dzīvot. Plānoju atkal doties uz Latviju aprīlī, kad filma “Laiki. Cylvāki. Volūda” iznāks, un arī jūlijā, lai piedalītos ikgadējā Goda konsulu sanāksmē.

Gaidīsim jūsu jaunā projekta īstenošanos! Tomēr tagad jautāšu par mūsu sarunas galveno tematu – sašķidrinātās dabas gāzes (SDG) termināļa būvniecību Rīgas jūras līcī pie Skultes. Jūsu darba mūžs saistīts ar enerģētikas nozari, naftas un gāzes pārstrādes uzņēmumiem. Kā radās ideja attīstīt SDG termināli pie Skultes?

Šī ideja radās pirms sešiem septiņiem gadiem. Tajā laikā Eiropas Savienība (ES) aktīvi mudināja dalībvalstis atbrīvoties no gāzes tirgus monopola. Latvijas gadījumā tā bija “Latvijas Gāze”, ko pilnībā kontrolēja “Gazprom” no Krievijas. 2017. gadā Latvijas gāzes tirgus tika atvērts brīvai konkurencei, tomēr salauzt monopolu var tikai tad, ja ir dažādi gāzes piegādātāji. Mana un manu partneru ideja bija palīdzēt Latvijā iegādāties gāzi par tirgus regulētām cenām.

Lietuvā gāzes tirgu atvēra jau 2014. gadā, un lietuvieši pastiepdzās uzbūvēt SDG termināli Klaipēdā. Ap to pašu laiku SDG termināli tika uzbūvēti arī Polijā, Spānijā un citās vietās Eiropā, kas palīdz vienoties ar Austrumiem par gāzes cenām. Arī mēs gribam piedāvāt Latvijai gāzes iegādes alternatīvas, kas palīdzētu sarunās ar Austrumiem, vienojoties par gāzes cenu.

Kā Lietuvai veicas ar SDG termināli Klaipēdā?

Kā uz to skatās ... Lietuva izvēlējās ļoti dārgu termināļa būvniecības un uzturēšanas veidu. Klaipēdas termināļa uzturēšana izmaksā apmēram 100 miljonu dolaru gadā. Jā, viņiem ir alternatīvas gāzes piegādes, bet viņi par to arī daudz maksā. Varu teikt, ka Latvija šobrīd nav liels ieguvējs no Lietuvas piegādēm tieši cenu starpības ziņā. Latvijā ir iespēja uzbūvēt termināli, kas ir daudz efektīvāks izmaksu ziņā. Tas varētu būt apmēram desmit reizes lētāks nekā Klaipēdas terminālis.

Protams, Latvijas teritorijā, Inčukalnā, jau atrodas arī liela pazemes gāzes krātuve.

Pēteris Aloizis Ragaušs: “Enerģija ir pasaules nozīmes plaša patēriņa prece. Šodien lasīju, ka gāzes cenas Āzijā šajā ziemā ir nokritušās viszemākajā līmenī un sašķidrinātās dabas gāzes cena ir uz pusi zemāka par gāzes cenu, ko Latvija saņem pa cauruļvadiem. Mēs arī izdarījām pētījumu, cik daudz Latvijas iedzīvotāju būtu ietaupījuši pēdējos desmit gados, lietojot SDG. Tas bija 500 miljoni eiro! Tātad šis projekts būtu atmaksājies jau piecas reizes, ja mēs to būtu īstenojuši pirms desmit gadiem.”

Inčukalna pazemes gāzes krātuve tika izbūvēta 60. – 70. gadu mijā, un tā ir trešā lielākā gāzes krātuve Eiropā. Savulaik šī krātuve nodrošināja ne tikai visu Baltijas reģionu, bet arī Krievijas Rietumu daļu un Sanktpēterburgas pilsētu. Kā redzat, tā ir ļoti efektīva krātuve, kas joprojām darbojas, turklāt darbojas labi. Mēs varētu atjaunot tās centrālo lomu kā galvenajai gāzes glabātavai Baltijas valstīm un Somijai.

Objekti, kas saistīti ar enerģētikas nozari, tiek uzskatīti par stratēģiski nozīmīgiem valsts drošībai. Vai jūs paredzat kādu iespēju Latvijas valsts dalībai SDG termināļa projektā?

Jā, tie ir stratēģiski objekti, kas saistīti ar valsts drošības jautājumiem, vispirms jau tāpēc, ka ir nozīmīgi valsts ekonomikas uzturēšanai. Šobrīd Latvija joprojām ir atkarīga no viena piegādātāja. Projekta īstenošanai netiek prasīts valsts finansiāls atbalsts, bet, lai mēs projektu varētu īstenot, valstij ir jāgarantē, ka tā izmantos mūsu termināli. Gāzes piegādes ceļus kontrolē valsts kontrolētais *Conexus Baltic Grid*, savukārt elektrības kompanija *Latvenergo*, kas ir lielākais gāzes patērētājs, pieder Latvijas valstij. Varu teikt, ka šajā projektā noteikti būtu iesaistīta arī Latvijas valsts.

Ja SDG terminālis ir privāts projekts, tad teorētiski ir iespē-

jams, ka nākotnē to varētu iegūt arī Latvijas valstij nedraudzīgs ipašnieks?

Nedomāju, ka būtu jāuztraucas par konceptu “nedraudzīga piederība”. Svarīgākais ir alternatīva gāzes piegāde un noiets. Ja ir šāds infrastruktūras objekts, tam ir jābūt atvērtam jebkuŗam piegādātājam, tas ir komerciāls projekts, kas atvērts plašam piedāvājumam. Jebkuŗš termināļa ipašnieks būtu ieinteresēts pārdot gāzi pēc iespējas plašākā tirgū, ieskaitot Igauniju, Lietuvu, Somiju. Gāzes molekula neuztraucas par izcelsmi, tā tiek piegādāta tur, kur tā pasaulē vajadzīga. Piemēram, Klaipēdā pagājušajā gadā nonāca tikai divi kuģi ar SDG no ASV, jo SDG piegādes no Krievijas kompanijas *Novatek* izrādījās lētākas. Domāju, ka tas rada veselīgu konkurenci. Otrs piemērs – pagājušā ziema ASV Austrumkrastā bija ļoti auksta, un gāzes kuģis no Krievijas nonāca Bostonas ostā. Šķidrās gāzes molekula nav politiska, bet pasaules mēroga prece.

Ko jūs varētu teikt par projekta ietekmi uz vidi, jo vietējās pašvaldības Skultē un citur ceļ trauksmi un protestē.

Enerģētikas projektu īstenošana vienmēr ir saistīta ar vides aizsardzības jautājumiem. Tā tas notiek citur Eiropā un arī Amerikā, tie ir jautājumi, kuŗus vajag saskaņot. Mēs pašreiz strādājam

pie šiem jautājumiem un arī konsultējamies ar valdību un vides aizsardzības institūcijām. Domāju, ka vides aizsardzības jautājumos mums ir jāpaskaidro uz “trešās puses” viedokli. Ja būs nepieciešams izdarīt kādas korekcijas, mēs to darīsim. Vides jautājumi vienmēr ir publiski apspriežami. Mēs uzklašām protestētājus un cieņām viņu viedokli un respektējam viņu tiesības paust savas bažas, bet beigu beigās mums tomēr vajadzēs ņemt vērā valsts iestāžu viedokli, vai projekts atbilst nepieciešamajiem kritērijiem.

Rīgas jūras līcis ir samērā sekls, un ūdens apmaiņa tajā notiek lēni. Tajā pašā laikā tas ir centrs atpūtas, kūrorta un tūrisma zonām. Vai lielie okeāna tankeri neietekmēs ūdens kvalitāti?

Rīgas jūras līcis patiešām ir sekls, tāpēc termināli plānots celt jūrā 2,5 km attālumā no krasta. Līdz ar to netiks ietekmēta krasta un jūras gultnes smilšu sistēma. Pati gāzes pārkraušana ir droša un ūdens kvalitāti neietekmē, un mēs joprojām strādājam pie labākajiem tehniskajiem risinājumiem.

Gāzes vads uz Inčukalna krātuvi šķērsos šoseju *Via Baltica* un jauno cauruļvadu *Rail Baltica*. Vai tas būs droši šim transporta maģistrālēm?

Tas būs droši. Transportēt enerģijas resursus pa cauruļvadiem ir viens no drošākajiem veidiem. Amerikā esmu valdes loceklis kompanijā, kas nodarbojas tieši

eiro! Tātad šis projekts būtu atmaksājies jau piecas reizes, ja mēs to būtu īstenojuši pirms desmit gadiem.

Pilnīgi noteikti Baltijas dzelzceļi un transporta nozare būs ieguvēji, jo palielināsies transporta plūsma uz ostu, un arī ostas apgrozījums pieaugs.

Eiropas Savienība par vienu no prioritātēm ir noteikusi pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku līdz 2050. gadam, kas paredz atteikšanos no fosilās enerģijas. Arī Latvijas enerģijas vīzija ir pakāpeniski atteikties no fosilās enerģijas un pāriet uz atjaunojamiem energoresursiem.

Vispirms dabas gāze ir viens no tīrākajiem enerģijas veidiem, ar zemāko oglekļa dioksīda izmešu daudzumu. Otrs, dabas gāzes izmantošana Eiropā turpina palielināties, tāpat arī pasaulē. Jāteic, ka ES līdz šim atpauk no saviem mērķiem aizvietot dabas gāzi ar atjaunojamiem enerģijas avotiem. Es domāju, ka šīs grūtības turpināsies, jo cilvēki vienmēr meklē ekonomiskus enerģijas risinājumus, un atjaunojamie resursi pašlaik ir stipri dārgāki nekā fosilais kurināmais.

Vai meklējat arī Eiropas fondu atbalstu savam projektam?

Mēs esam pētījuši iespējas izmantot ES fondu naudu komerciāliem projektiem, kas būtu aizdevums ar zemu procentu likmi. Tomēr tajā pašā laikā mēs piesaistītu arī citu finansējumu.

P. A. Ragaušs Latvijas TV 1. programmā

ar gāzes vada apsaimniekošanu visā ASV teritorijā, un varu teikt, ka man ir milzīga pieredze šajā jomā. Mums ir gāzes vads, kas iet no Teksasas līdz Ņujorkai, mums ir tūkstošiem jūdžu cauruļvadu visā ASV, kas iet zem pilsētām un darbojas droši. Ir izstrādāti drošības standarti, kā šādi gāzes vadi darbojas, un tie ir tiešām augsti. Gāzes vada drošība nav pretrunīgs jautājums šajā projektā.

Kāds ieguvums no šī projekta var sagaidīt Latvijas iedzīvotāji?

Enerģija ir pasaules nozīmes plaša patēriņa prece. Šodien lasīju, ka gāzes cenas Āzijā šajā ziemā ir nokritušās viszemākajā līmenī, un sašķidrinātās dabas gāzes cena ir uz pusi zemāka par gāzes cenu, ko Latvija saņem pa cauruļvadiem. Mēs arī izdarījām pētījumu, cik daudz Latvijas iedzīvotāju būtu ietaupījuši pēdējos desmit gados, lietojot SDG. Tas bija 500 miljoni

Iepriekš presē minēts, ka termināļa būvniecība varētu tikt pabeigta 2023. vai 2024. gadā. Vai tie joprojām būtu reāli termiņi?

Jā, šie termiņi ir reāli, bet atkarīgi no tā, kad mēs saņemsim lēmumu, ka varam “iet uz priekšu” ar savu projektu. Termināli varētu uzbūvēt 18 – 24 mēnešos un gāzes cauruļvadu – apmēram 18 mēnešos.

Kāds ir Latvijas puses redzējums par SDG termināļa būvniecību?

Es teiktu, ka ir grupas, kas atbalsta vīziju, lai Latvija kļūtu neatkarīgāka enerģētikas laukā, kamēr ir arī grupas, kas vilcinās. Mūsu uzdevums ir piedāvāt Latvijai šo iespēju kļūt neatkarīgai tāda stratēģiski svarīgā laukā kā enerģētika, un mēs sagaidām, ka Latvijas valdība šo piedāvājumu izvērtēs.

LIGITA KOVTUNA

Mārtiņš Rītiņš aicina braukt mājās

Uz sarunu ar slaveno latviešu šefpavāru tiekamies svētdienas pēcpusdienā sporta klubā, ko, izrādās, abi apmeklējam. Tikai – Mārtiņš ik dienu, bet es (kāds kauns!) – reizi nedēļā. Sprigans un jauneklīgs savos 70 gados (nav jau ko slēpt, jo aizvadītā gada nogalē Rīgā, *Hanzas peronā*, tika plaši publiski svinēta viņa apaļā dzimšanas diena). “Tu saki, ka es esmu apskaužami slaidis? Pie tā ir jāstrādā!” Sarunu Mārtiņš iesāk ar sev piemītošo šķelmīgo asprātību un pastāsta, ka katru dienu arī nūjo kopā ar suni pa mežu.

Un vēl tu arī esot kļuvis par veģetārieti?! Tātad, būdams pavārs, nogaršo ēdienu un spēlā laukā?

Nu, nē, taču! Man ir jāzina, ko dodu saviem klientiem un draugiem. Tas, ka esmu veģetārieti, uzreiz nenozīmē, ka nenobaudīšu ēdienu, ko gatavoju. Bet, manuprāt, ikvienam pavāram vismaz vienu mēnesi ir jāpadzīvo kā veģetārietim, lai izprastu savu klientu vēlmes, jābūt “viņu ādā”. Man vienkārši sanāca tā, ka iepatikās – ēdu veģetāri vēl otru mēnesi, trešo... Istenībā man arī ir jāizprot katra produkta izcelsme, līdz ar to zinu, ka daudzos restorānos piedāvātajam ēdienam pat neskarotos klāt, jo ir svarīgi, vai gaļas lopu nav mocīti, audzēti spaidīgus apstākļos un nezin, ar ko baroti. Negribu ēst fabrikā augušu cūku vai vistu, gribu no zemnieku saimniecības, kur lopiņš audzis labos apstākļos un attiecīgi barots. Ir tāda patiesība – nav svarīgi tikai, ko tu pats ēd, bet arī tas, ko lopiņš ir ēdis un kā dārzeni audzēti.

Atminos, ka leģendārajā restorānā *Vincents* tu atnesi parādīt pili visā augumā... Vai tad pilītes šķēlītēs nemaz neēd?

Nē, nē, jo tās nāk no paciņas, ko iepērk no lieltirgotāja. Pavārs uzlej kādu, piemēram, ķiršu mērci, un tu ēd un priecājies. Man tas neder!

Un tomāti! Latvijā jau tie lielākoties tiek audzēti mākslīgi, istie aug tikai pie omītēm siltumnīcās.

Es neesmu nekāda omīte, bet man arī tomāti aug pašam savā siltumnīcā. Jā, tie, kas neaug zemē, ir “plastmasas”. Smuki sapakoti, bet smaržas nav...

Latvijā iesaka ziemā pirkt tos tomātus, kas auguši saulainajās zemēs, piemēram, italiešu *ku-mato*.

Ari ķiplokus vajag pirkt tādus, kas audzēti no īstām, nevis sterilizētām sēklām. Runa ir par to, ka pārtika jāpērk pēc iespējas vērtīga, jo nauda, ko par to atdodam, ir jāizdod tā, lai cilvēkam būtu veselīgs ēdiens. Tas ir ļoti svarīgi! Arī attiecībā uz tevis minēto slaidumu. Tāpēc arī daudz sava laika un pūļu veltīju tam, lai popularizētu Latvijas zemnieku ražojumus.

To tu tiešām dari nenoguris – ieviesi “zaļos tirdziņus” jeb *slow food*, piemēram, Kalnciema ielas tirdziņā, savukārt Sporta ielas kvartālā tava iecere neīstenojās. Kāpēc?

Zemnieki nepiedalījās, jo nebija pircēju. Blakus atvēra kārtējo *Maximu*, un cilvēki izvēlas to, jo ir lētāk. Latvijā vēl masveidā nedoma, ka svarīgi ir ne tikai tas, ko tu ēd, bet arī tas, kāda ir katra

Mārtiņš Rītiņš: “Es aicinu kollēgas braukt mājās – visi kopā pacelsim restorānu biznesu Latvijā! Kopā strādāsim tā, lai šīs profesijas atkal atgūtu seno slavu, lai mēs Latvijā varētu ar savu ēdināšanas kultūru nostāties blakus Francijai, Italijai, Japānai, kur pavāra un viesmiļa darbs ir augstu vērtējams, kur to manto no paaudzes paaudzē. Es gaidu un aicinu cilvēkus, kas ir gatavi apgūt, iemīlēt mūsu profesiju, aicinu cilvēkus ar labu audzināšanu, ar humora izjūtu un galvenais – ar vēlēšanos strādāt. Mana prasība ir – viesim jājūtas kā mājās, gaidītam un priecīgam. Mani var viegli atrast facebook!”

produkta izcelsme. “Zemnieku tirdziņi” nu jau ir vai katrā lielveikalā vai blakus tam, bet – vai vienmēr var droši ticēt, ka tur itin visi produkti ir auguši Latvijas tirājā dabā?!

Smalkajā *Vincētā* jau bijī ieviesis ēdienus no Latvijas saimniecībām, bet tur bija dārgi.

Jā, un tajā arī piedāvājam ēdienus no svešās, tālās zemēs audzētiem lopiņiem un dārzeniem. Un kamēr tie no šīm tālajām zemēm tiek līdz Latvijai, cena pieaug. Savukārt latviešu zemniekam citkārt izdevīgāk ir eksportēt. Tāpēc arī citur Eiropā restorānos ir lētāk paēst nekā Latvijā.

Latvietis jau gan tradicionāli vairāk cenšas gatavot ēdienu mājās, nekā dodas uz restorānu.

Jāteic gan, ka aizvien mazāk kā Latvijā, tā Eiropā paliek restorānu ar baltiem galdautiem. Cilvēki saprot, ka jāēd vienkārši, bet veselīgi. Nevajag *padsmīt* sastāvdaļas uz šķīvja, nevajag putas un “tamborējumus” uz ēdiena, turklāt izspiestus no plastmasas pudelēm. Ir tik labi un pareizi “ieciirst zobus” vienā vienkāršā, bet kvalitatīvā ēdienā, ko sauc par *comfort food* un kas ir labs tavam garam un ķermenim. Vienkāršība un kvalitāte – lūk, tie ir mūsdienīga ēdiena “atslēgas vārdi”.

Parunāsim par to, ko esi nolēmis, nu jau jāteic – iesācis, darīt, ko, būdams profesionālis cilvēku ēdināšanā pēc pārliecības, turpini!

Tuvākajā laikā atvērsu četras jaunas ēdamvietas. Jau šā gada maijā plānots atvērt pirmo – beķereju Ausekļa ielā, kur piedāvāšu īsto maizi, skābmaizi, “pareizo” rupjmaizi, kas nebūs ne smaga, ne “švammē”, jo tiks cepta no “pareiziem” miltiem. Tie nāks gan no Aizputes zemnieku saimniecībā audzētiem graudiem, gan arī no miltiem, ko ievēdīsim no Francijas. Redzi, viss, kas audzis Latvijā, nav viennozīmīgi labs priekš beķera – restorāna vajadzībām miltiem jābūt arī ar tādām sastāvdaļām, kas Latvijas graudos ir nepietiekami. Bet katrā ziņā mūsu maizes izstrādājumi, tostarp krusāni, nebūs “svaigi cepti” no saldētām izejvielām, kas nākušas no Lietuvas un Polijas. Tikš lietots īsts sviests arī. Mūsu beķerejā būs arī brokastis un *take away* iespēja. Līdzīgas beķerejas esmu noskatījis Kopenhāgenā un Londonā – tās ir tādas, no kurām negribas iet ārā!

Vakaros un pusdienlaikā Dzirnavu ielā darbosies zivju restorāns, kur galvenais ēdiens būs zināmais *fish and chips* ar Norvēģijas mencu, bet ko zvejojuši zvej-

nieki, kas Baltijas jūrā strādā zem Latvijas karoga. Tātad – ar latviešu ķertu mencu! Klāt kartupeļi, bet te atkal viena problēma – ne vienmēr Latvijā augušie der *fritēšanai*, jo tajos var būt ne vairāk kā 19% ūdens. Taču ir lietainās Latvijas vasaras, un kartupelis, kas labi der vārīšanai, cepšanai nav tik labs. Šai sakarā sadarbibā ar Priekuļu selekcijas staciju veidojam piemērotu šķirni. Šobrīd tie labākie izaug Anglijā, bet – tas *Brexit*, skat, cik izmaksās... Būs arī Latvijas garšīgie kūpinājumi, aknu pastēte. Un arī “āmurklubs” – ik ceturtdienu krabji. Ideju noskatīju Kanādā, kur kādā zivju restorānā nesapratu, kas tas par jocīgu troksni... Izrādās, cilvēki ar āmurīšiem sita krabjus un omārus. Tad pievienojās vēl cita skaņa – jauka šmakstināšana, cilvēkiem ar baudi tos ēdot.

Trešā vieta – sieru veikals, kurā būs sieri gan no Francijas, Anglijas, Italijas, gan mūsu pašu Latvijas zemnieku sietie garšīgie sieri.

Ceturta – restorāns tūristiem un mums pašiem, ko nosaucu par *Cock and Bull*, tātad te būs vistas un liellopu gaļas ēdieni. Vienmēr ar aizdomām esmu skatījis uz mazo restorānu lielajām ēdienkartēm, kur ir gan pica, gan suši, gan Vīnes šnicele. Tas taču nav

iespējams! Un vēl gluži “svaiga” ziņa – esmu pārņēmis pazīstamo Vērmanģārza restorānu “Bibliotēka Nr.1”, ko pārveidošu par romantisku, aizraujošu, pieejamu vietu, par labāko restorānu Baltijā!

Kā tev sokas ar darbinieku savākšanu? Zināms, ka jūsu nozarē trūkst aptuveni 5000 (!) pavāru, viesmiļu.

Jā, darbinieku trūkums ir liela problēma. Daudzi sava amata meistari ir aizbraukuši no Latvijas, un ko tur vainot?... Pats jau arī savulaik “aizmuku” no Anglijas uz Kanadu, pēc tam vēl tālāk. Latvijā mūsu nozarē diemžēl nevaram samaksāt tik, cik citur pasaulē, arī nodokļu sistēma valstī ir smagnēja. Bet pavārs un viesmiļa taču ir senas un cienījamas profesijas. Es aicinu kollēgas braukt mājās – visi kopā pacelsim restorānu biznesu Latvijā! Kopā strādāsim tā, lai šīs profesijas atkal atgūtu seno slavu, lai mēs Latvijā varētu ar savu ēdināšanas kultūru nostāties blakus Francijai, Italijai, Japānai, kur pavāra un viesmiļa darbs ir augstu vērtējams, kur to manto no paaudzes paaudzē. Es gaidu un aicinu cilvēkus, kas ir gatavi apgūt, iemīlēt mūsu profesiju, aicinu cilvēkus ar labu audzināšanu, ar humora izjūtu un galvenais – ar vēlēšanos strādāt. Mana prasība ir – viesim jājūtas kā mājās, gaidītam un priecīgam. Mani var viegli atrast facebook!

Savlaik man bija iespēja pabūt tavā *Vincētā* virtuvē, un es ar pārsteigumu vēroju, cik tā īstenībā vienkārša un neliela.

Tiešām, virtuvei nav jābūt ne lielai, ne smalkai, nav vajadzīgi nekādi tehnikas brīnumi, ne šķidrās slāpekļis, ne molekulārā gastronomija – tikai prasmes, sirds un dvēsele.

Pats esi Latvijā jau kopš 1992. gada un vienmēr apgalvo, ka te jūties labi...

... kā cilvēks savās mājās! Tas ir manu vecāku un viņu audzināšanas nopelns, un, protams, asinsbalss. Turklāt Latvijā ir tik daudz vilinoša, skaista daba, tīra vide.

Vai Saeimas un pašvaldību vēlēšanās tev viegli pieņemt lēmumu, par ko balsot?

Jā, izvēlos, kā no ēdienkartes – vecos praulus negribu, gribu jaunus un sveigus!

Nu jau arī tavi brāļi Andrejs un Jānis nolēmuši pārcelties uz Latviju, kur jums Baltezerā ir māja ar skaistu dārzu.

To savulaik iegādājās un iekopu mammai Hermīnei. Pats ļoti daudz strādāju, tāpēc par skaisto dārzu papriecāties varu reti, labi ja nedēļas nogalēs. Nu brāļi brauks šurp un dzīvos mājās. Arī viņus vilina Latvija, īpaši mūsu bagātīgā kultūras dzīve. Jānim vēl arī interesē, vai Baltezerā ir zivis. Es nevaru atļauties būt sentimentāls un pārlielā piekļerties šai vietai, jo darbs ir galvenokārt Rīgā, daudz darba. Meklēju dzīvokli Rīgā, bet tam jābūt “dzīvam”, nevis stikla un betona būri. Augsti griesti, skaisti rotājumi, kamīns... Tādu nav viegli atrast! Te gan izpaužas mans sentimentāls un romantisms.

Bet tavi kustoņi?

Savas 14 vistas, gaili, četrus baložus un suni Baltezerā atrādīšu iespēju apciemot.

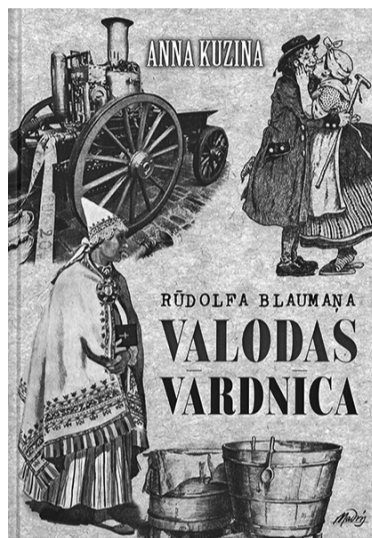
Rūdolfā Blaumaņa valodas apcirkņos ielūkojoties

RITA ROTKALE

Apgāds "Madris" 2020. gada sākumā laidis klajā ļoti vērtīgu grāmatu ar intriģējošu nosaukumu "Rūdolfā Blaumaņa valodas vārdnīca". Neviļus var rasties jautājums, vai tad tautā iemīļotais rakstnieks nerakstīja skaidrā latviešu valodā un kādēļ te vēl būtu vajadzīga vārdnīca. Darba autore Anna Kuzina vairāk nekā četrdesmit gadus strādājusi rakstnieka memoriālajā muzejā "Braki" un ir sarakstījusi vairākus Blaumaņa dzīvei un daiļradei veltītus darbus. Viņa pārliecinoši pierāda, kādēļ šāda vārdnīca vajadzīga. Autorei nav ne mazāko šaubu par Blaumaņa valodas latviskumu, izteiksmes skaidrību un precizitāti, viņa novērtē personāžu runas atbilstību tēlotāja laika dzīvei, izbauda rakstnieka humoru. Tomēr Blaumaņa darbos sastopam Vidzemes vidienē 19. gadsimta otrajā pusē lietoto valodu, kas stipri atšķiras no mūsdienas latviešu valodas. Daudzi tai laikā lietotie vārdi mūsdienās ir novecojuši, citiem vārdiem mainījusies to gramatiskā forma. Ļoti raksturīga R. Blaumaņa valodas iezīme ir daudzie ģermānismi, rakstnieka valodā sastopami arī daudzi seni apvidvārdi. Turklāt gadu gaitā no dzīves apertes pagaisušas daudzas reālijas – darbarīki, amati, vietu nosaukumi. Tas viss prasīties prasās pēc skaidrojuma. Nu tas mums ir pieejams, un par tā vajadzību liecināja 30. janvāri Latvijas Kultūras akadēmijas Eduarda Smiļģa

teātra muzejā sarīkoti grāmatas atvēršanas svētki, kas pulcēja plašu jo plašu interesentu pulku.

Pasākums šoreiz notika Nacionālā teātra jaunajā ekspozīcijā, koncentrējoties ap Blaumaņa lugu iestudējumiem veltīto daļu. Sarīkojumu vadīja teātra vēsturnieks, muzeja vadītājs Jānis Silīņš, kuŗu pazīstam kā lielu Blaumaņa daiļrades cienītāju. Ievadā skanēja Emīla Dārziņa dziesma ar Blaumaņa dzeju "Kā zagšus". Un tad jau vārds tika dots Annai Kuzinai, kuŗa atzinās, ka darbs vairāku gadu garumā bijis ļoti aizraujošs, bet arī grūts. Viss sācies pavisam vienkārši – ar vēlēšanos pašai saprast dažus vārdus un izteicienus. Pamazām krājusies lapiņa pie lapiņas ar skaidrojumiem un citātiem. Anna pati pasmejās: gandrīz kā Baron-

Rūdolfā Blaumaņa mantojuma pētniece Anna Kuzina

tēvam tautasdziesmu pieraksti. Konsultējoties ar izdevniecības darbiniekiem, sākumā bijusi doma kārtot vārdus pēc tematiskā principa, bet vēlāk nolemts lietot šādu ērtībai tomēr turēties pie alfabētiskā kārtojuma. Katram vārdam pievienots skaidrojums un lietojuma citāts. Vārdi atlasīti gan no stāstiem un novelēm, gan lugām un dzejas. Vārdnīcas autore arī minēja piemērus, kad viena vārda vai to savienojuma atšifrēšanai nācies veltīt daudzas stundas. To jau var dēvēt par visīstāko vārdu archeoloģiju. Darba tapšanas gaitā tika izlemts pievienot vārdnīcai trīs pielikumus: Personvārdi, Vietvārdi, Profesijas. Ja vārdnīcas vispārīgajā daļā saturs veidots ar lielu atlasīti, tad pielikumos publicēti pilnīgi visi

uz tēmu attiecināmie R. Blaumaņa darbos izmantotie vārdi. Vārdnīcas zinātniskā redaktore, filoloģijas zinātnieks doktore Ieva Zuicena izdevumu raksturoja kā nopietnu zinātnisku pētījumu, ko vienlaikus var lasīt arī kā aizraujošu romānu.

Sarīkojumu kuplināja Kultūras akadēmijas studentu priekšā celtie piemēri no vārdnīcas. Īpaši interesanti šķiet ielūkoties pielikumos, lai uzzinātu, kuŗi izrādījušies visvairāk lietotie vīriešu un sieviešu vārdi, cik plašs bijis vietu nosaukumu klāsts un kā tik nav saukušies dažādi amati un nodarbes. Piemēram, ja grūtības nesagādās saprast, ko dara **desinieks**, mazliet sarežģītāk ies ar **balbieŗa** atpazīšanu kā frizieri, tad diez vai daudzi zinās, ka un-

gurs ir lopu kastrētājs vai **lamburts** bijis sodu izpildītājs muiŗā. Domājams, ka visu paaudžu lasītājiem būs interesanti aplūkot vārdnīcā publicētās daudzās senās fotografijas, kuŗas skatāmas gan no kartēm jau izzudušas vietas, gan seni darbarīki, gan sadzīves priekšmeti, kādus šodien veikalā nenopirkt.

Bet, atgrieztoties grāmatas atvēršanas svētkos, jāmin sarīkojuma vadītāja sarūpētais pārsteigums: iespēja videoierakstā noskatīties un noklausīties Blaumaņa "Tālavas taurētāju" Nacionālā teātra lieliskā jaunā aktrīŗa Raimonda Celma izpildījumā. Skanēja arī vairāki mūzikāli priekšnesumi, bet sarīkojuma noslēgumā aktrise Indra Burkovska ielūkojās dažās Blaumaņa humoristisko darbu lappusēs. Un kaut gan grāmata un tās radītāji jau iepriekš bija sumināti sarīkojumā Madonā un arī "Brakos", ērglīņieši bija atbraukuši arī uz Rīgu, lai vēlreiz sveiktu autori Annu Kuzinu, apgāda "Madris" darbiniekus, māksliniekus un muzeja vadību.

Nobeigumā gribas citēt uz vārdnīcas vāka drukāto: "Grāmata aicina ienākt Blaumaņa vārdu pasaulē, aizrauj un ļauj salīdzināt savas zināšanas ar autora rakstīto. Tā ir kā tilts, kas mūs, 21. gadsimta cilvēkus, savieno ar Rūdolfā Blaumaņa laiku, ļaujot labāk izprast, kā pirms daudziem gadiem cilvēki domāja un uztvēra pasauli."

GUNDEGA SAULĪTE

Par Mārtaņa Ziverta nemirstību

Janvāris ir drāmatīķa Mārtaņa Ziverta mēnesis, jo tā piektajā datumā svinama rakstnieka dzimšanas diena. Nu jau daudzu gadu garumā iedibināta tradīcija Rīgas Latviešu biedrībā (RLB) ievērojamā latviešu lugu rakstnieka (1903-1990) piemiņai veltīt sarīkojumu, kuŗā aktualizēts kāds darbs no Ziverta plašā un vēl līdz šim pilnībā neapgūtā literārā mantojuma. Par to nenogurstoši rūpējas RLB Teātra komisija ar literātūras un teātra vēsturnieku Viktoru Hausmani priekšgalā.

Šogad janvāŗa pēdējā dienā Mārtaņa Ziverta piemiņu godinājām, atsaucot atmiņā viencēliena lugu "Kāds, kuŗa nav". Šis 1947. gadā sarakstītais skatuves darbs un kuŗa pirmizrādē vienu no trim darbības personām – Kādu – spēlējis pats autors, arī Latvijas skatītājiem nav sveŗs, jo 1988. gadā Dailē teātra Mazajā zālē to iestudēja režisors Varis Vētra. Tā bija skarba, klusas traģikas piepildīta izrāde, kas reperitūārā turējās vairākas sezonas. Skatītāji to bija iemīļējuŗi, jo iestudējums atklāja tolaik reti pieminētu mūsu tautas dzīves epizodi – pēckaŗa bēgļu gaitas tālu prom no dzimtenes, izpostītājā Eiropā. Zīmīgi, ka savā astoņdesmit piektajā ziemā, iebraucis Rīgā, šo iestudējumu noskatījās arī pats autors.

Šo faktu sarīkojuma ievadvārdos pieminēja Viktors Hausmanis, īsumā raksturojot lugas tap-

Lugas "Kāds kuŗa nav" lasījums RLB Kamīna zālē. Publikas priekšā (no kreisās) Juris Kalniņš, Esmeralda Ermale, Gundars Āboliņš un Edgars Lipors

šanu un problēmu loku. Un tad skatītāju priekšā stājās aktieru trijotne Esmeralda Ermale, Juris Kalniņš un Gundars Āboliņš, lai līdz pēdējai iespējai piepildītājā Kamīna zālē ļautu ieklausīties Ziverta lakoniskajā dialogā, kas trāpīgi un dziļi atklāj varoņu izjūtas un pārdzīvojumus. Aktierī lomas lasīja "no lapas", bet tas bija pārdomāts un labi izstrādāts priekšnesums – bez sadzīvīskumu detaļu apspēles priekšplānā bija trīs likteņa piemēklētu

cilvēku domas, šaubas un cerības. Viegli smeldzīgu mūzikālo fonu brīžam uzbūŗa ceturtais dalībnieks – Edgars Lipors, spēlējot akordeonu.

Ja savulaik Dailē teātra izrādē "Kāds, kuŗa nav" spēlēja gan Esmeralda Ermale, gan Juris Kalniņš, tad Gundars Āboliņš šajā ansambli bija it kā jaunpieņācējs. Taču visiem kopā veidojās āŗēji ieturēta, iekšēji precīza un smalkjūtīga ansambļa izjūta. No eleganti pasniegtām lugas

remarkām un dialoga sentencēm klausītāju iztēlē raisījās priekšstats par trūcīgo dipīŗu nometnes kaktu, kuŗā notiek darbība, un par cilvēkiem, kas kuŗā zaudējuŗi paŗu dārgāko. Ja Zīra – Esmeralda Ermale – zaudējuŗi vīŗu, Iraids – Juris Kalniņš – dzīves sapni bŗt par izgudrotāju, tad visi trīs vīŗi ir zaudējuŗi dzimtenei un sev tuŗus cilvēkus. Bet negaidītais viesis Kāds – Gundars Āboliņš – ir zaudējuŗis visvairāk. Viņam vairs nav pat vārda, zu-

dusi atmiņa, un pat viņa seja pēc smagas kontūzijas nav viņa paŗa, bet gan dakteŗu izveidota. Tomēr aukstajā, nemāŗīgajā nometnes telpā gaisā vīŗmo ilgās pēc mierīgas un laimīgas dzīves un cerības to kādreiz atgūt. Līdz drāmatiskajai kulminācijai, kuŗā Zīra un Kāds, līdz šim anonīmais cilvēks, itin kā nejauŗi viens otrā sazīmē kuŗa ceļos pazaudēto dzīvesbiedru...

... Bija noticis kaut kas brīnumains – pavisam nepretenciozais lugas pasniegšanas veids, izsekojot tikai rakstītajam vārdam, raisīja ne vien drāmatisku spriegumu, bet arī emociju gūzmu un publikas līdzpārdzīvojumu. Vai gan citādi pēc pēdējo teikumu izskanēšanas zālē sēdoŗie kopā ar tēlotājiem pavisam spontāni laistos kopādzīvdzīvē? Skanēja "Zilais lakatiņš".

Rakstot šo atsauksmi, no Rīgas Latviešu biedrības pienāca paciļājoŗa ziņa: šī lasījuma dalībnieki vēloties savu pieredzi atkārtot (vai varbūt – pārbaudīt?) vēl kādu reizi, lasot kādu citu Mārtaņa Ziverta darbu. Viktors Hausmanis tūlīt piedāvājis kamerlugu "Meli meklē meli", aktierī piekrituŗi. Tāpēc **28. februāŗi Rīgas Latvieŗu biedrības Teātra komisija** aicina uz sarīkojumu, kuŗā vēlreiz dzīvosim līdzī latvieŗu drāmas meistara domām un vārdiem.

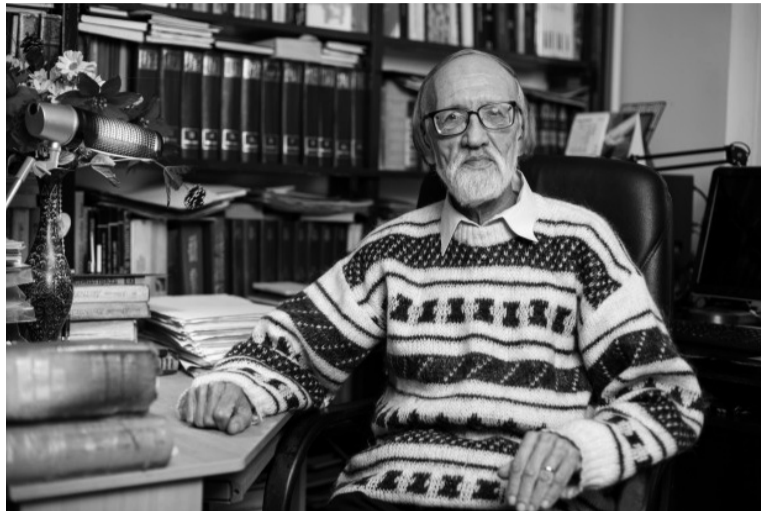
Vai nav skaists pierādījums Ziverta mūŗa darba nemirstībai?

IN MEMORIAM

Dzejnieks Leons Briedis Mūžībā

1949. 16. XII – 2020. 1. II

Leons aizgāja naktī uz pirmo februāri, paguvis aizvadītā decembrī sagaidīt savu 70 gadu jubileju. Leons Briedis, Leons visu darošais, viņam dažkārt patika, ka viņu saīsināti sauc par Leo, par Lauvu, bija sirdscilvēks šī vārda visgaišākajā un vistirākajā, vispatiesākajā nozīmē. Tāds pats sirdscilvēks kā viņa milētie Kārlis Skalbe (“viņa dzejā ir tāds silts mājīgums”, teica Leons), kā Fricis Bārda (viņa padomju laika izlase bija pirmā, kas ar dzejas burvību savaldzināja Leonu), kā Jānis Poruks (kuņa dzejā Leons uztvēra sev tuvu garu un nereti atbalsoja viņa izjūtas). Par Leonu kā sirdscilvēku liecināja viņa labestība pret visu, un labestībai sākums bija Leona dziļā pietāte pret dabu. (“..) man vēl šobrīd ik nakti rādās sapņos katrs meža stūrītis, katrs lauku pleķītis, katra birzīte, katrs ezeriņš, purviņš, upīte, grāvītis, pelķīte, ceļš, taciņa,” tā Leons teicis par savas dzīves pirmajiem gadiem Mētrienā, Madonas novadā. Kad pagājšgad tika izdots Leona romāns „Vilcene un atraitnis”, daudzi bija pārsteigti par smalkjūtīgo un vienlaikus precīzo dabas reāliju – puķu, koku, ūdeņu – daudzveidīgo pieminēšanu. Leonam interesēja viss, kas notiek dabā, kuņu viņš vēl dziļāk iemilēja Inčukalnā pavadītajos gados, kur viņa vecāki bija sko-

lotāji. Leons pat tika minējis, ka domājis par bioloģijas studijām. Pēc Siguldas 1. vidusskolas beigšanas 1968. gadā Leona ceļš veda filoloģijas studijās, kuņas gan viņš pēc pusotra gada bija spiests pārtraukt, jo Universitātes radio bija lasījis patriotiskus dzejoļus. Atceroties īso studiju laiku kopā ar Leonu toreizējā Filoloģijas fakultātē, vispirms nāk prātā Leona aizraušanās ar latviešu folkloru un tas, cik labprāt viņš kursabiedriem lasīja priekšā savus dzejoļus. Leons bija dzejas apsēsts, un šī viņa apsēstība īstenojās ne tikai viņa paša dzejā, kuņa apkopota gandrīz 30 (!) krājumos (pirmais

krājums “Liepas koks, zalkša asins” 1974. gadā, pēdējais – “Melnais akmens, baltās kājas” uz dzejnieka septiņdesmitgadi 2019. gada decembrī), bet arī nesātīgā interesē par cittautu dzeju – jau sākot ar 70. gadu vidu, viņa tulkojumā nāca klajā gan spāņu, portugāļu dzejas antoloģijas, gan rumāņu un brazīliešu piecgrāmatīņu serijs. Leonu interesēja ne vien seni autori kā itāliešu renesanses dižgars Frančesko Petrarka, viņš aizrāvās ar rumāni Tudoru Argēzi (mīlestība uz rumāņu kultūru viņu vienoja ar ļoti milēto dzīvesbiedri Mariju, izcilu rumāņu dzejnieci), vēlāk ar

katalāni Salvadoru Espriu, portugāli Eužēniu de Andradi, kuņas gan atdžejoja, gan izdeva savā izdevniecībā “Minerva”, tomēr, šķiet, sirdstuvākie viņam bija spāņu Huans Ramons Himeness un portugālis Fernandu Pessoa, kuņu viņš bieži minēja sarunās, citēdams rindas vai pantus. Un kur tad vēl Mirča Eliade, viens no Leona pasauleskatījuma garīga-

dītāja pašapzināšanās. Tāpat Leonam svarīga bija doma, ka tur, kur filozofs spiests apstāties, sākas dzejnieks. Jo dzejniekam ir dots tas, kas nav dots filozofam, proti – spēja ar savām sirds asinīm piešķirt ikdienišķībai dvēselisku siltumu un dzīvīgumu.

Un vēl kāda mums visiem tuva Leona dzejas zīme ir tās latviskums. Kā lai te nepiemin dzejo-

Leons Briedis**es slēpoju uz dvēseles ūdensslēpēm**

*es slēpoju uz dvēseles ūdensslēpēm
cauri saulrieta dzeltenajām lēpēm*

*šlakstu strūklakas šķīst man visapkārt
un es jūtos kā tūkstošiem varavīkšņu apkārt*

*mīlzu vēdekļis atveras ezera pašā vidū
kurš pats pretī man uz visām pusēm lido*

*kā kveldīgu lapseņu spiets kopš dzimšanas panākt
mani grib tik diez vai tam kādreiz sanāks*

*pēdējais iezvans varš misiņš un bronza ar mijkrešļa tauri
un mēs apžilbuši izlidosim viens otram cauri*

Uzrakstīts 2019. gada 20. oktobrī restorānā “Jūra” Dzintaros

jiem radniekiem! Visus jau nav iespējams nosaukt. Leons nebija tikai dzejnieks, īstenībā ar savu dzīvi un darbiem, Latvijai atgūstot neatkarību, viņš tika piepildījis un bagātinājis latviešu kultūras telpu ļoti, ļoti apjomīgi. Vēriena un ideju īstenošanas ziņā pēckāra gadu latviešu kultūrā viņam nav līdzinieku. Kultūroloģiskā žurnāla “Kentaurs XXI” 51 numurs un “Minerva” izdotās gandrīz 70 grāmatas, ar kuņas mūsu kultūrā Leons ievada ne vien jau minēto Eliadi, bet arī Ludvigu Vitgenšteinu, Eliasu Kaneti, vēl daudzus citus izcilus Rietumu domātājus, ir tāds ieguldījums, kuņa garīgā aura vēl ilgi būs kultūrerosmju avots vairākām paaudzēm.

Par Leonu mēdza teikt – viens no pēdējiem latviešu romantikiem, un tā ir taisnība. Romantiskais gara un dvēseles cildinājums bija Leona dzejas un būtības alfa un omega, taču Leonam bija sveša dažu romantiķu jūtāmā pasīvitate un žēlošanās. “Sauskoķa stingrums un nelokāmība,” tā 80. gados Leonu kā personību novērtēja Uldis Bērziņš.

Leons vienmēr bija nerimtīgas aktivitātes pilns, un vārdi “padošanās”, “paļaušanās dienu plūdumam” un “nevarēšana” viņam bija nepieņemami.

Jaunu radošu elpu Leons ieguva Atmosas un neatkarības laikā – jau pagājušā gadsimta 80. gadu nogalē, kad viņš vadīja laikraksta “Literatūra un Māksla” dzejas nodaļu un ar drošu roku publicēja gan padomju laikā aizliegtu, gan trimdīnieku dzeju. Iesāktais tika turpināts, vadot mēnešrakstu “Grāmata”.

Leons absolūti ticēja Dzejas visvarenības spēkam. Kādā no savām daudzajām esējām Leons dzejnieka nozīmi pielīdzināja kaņāvīra nozīmei kaujas laukā. Tā ir dzejnieka kā augstas misijas pil-

ļus, kuņas harmoniskā cildenumā Leons izteic savu piesaistību tēvuzemei, tās debesīm un plašajiem laukiem. Arī mūsu dzejā ne pārāk bieži sastopamā Leona mīlestība pret māti, tās gandrīz vai pielīdzināšana Dievmātei.

Leons bija pārliecināts par mītiskās pasaules galvenumu cilvēka dzīvē. Mūsdienu cilvēka, pārlieku pragmatizētā cilvēka dzīvošana joprojām mītiskuma – gadsķērtu, zemes tuvuma, dabas cildenuma, meteoroloģisko izpausmju ietekmē Leonam bija ļoti svarīga. Tieši ar to 70. gados un turpmākajā savā darbībā Leons dzēsa uzspiestās padomju sistēmas uzspiesto plakanumu un atjaunoja dziļi sirdis glabāto intīmi smalkjūtīgo, dziļas sirsniņas pilno attieksmi pret apkārtesojo latvisko skaistumu un dzīves pievilcību.

Decembra vidū, kad Leonam apritēja septiņdesmit un kad biju aizbraucis pie viņa uz Kauguriem, kur viņš dzīvoja – Leons, kā parasti, bija radošu nodomu un ieceru pārpilns, viņš bija pārliecināts, ka visa nodomātā īstenošanai viņam liktenis dos vismaz desmit gadus. Tapa otrais romāns, bija jauni dzejoļi, vienu no tiem viņš man uzdāvināja, un to pievienoju šim atvadu rindām.

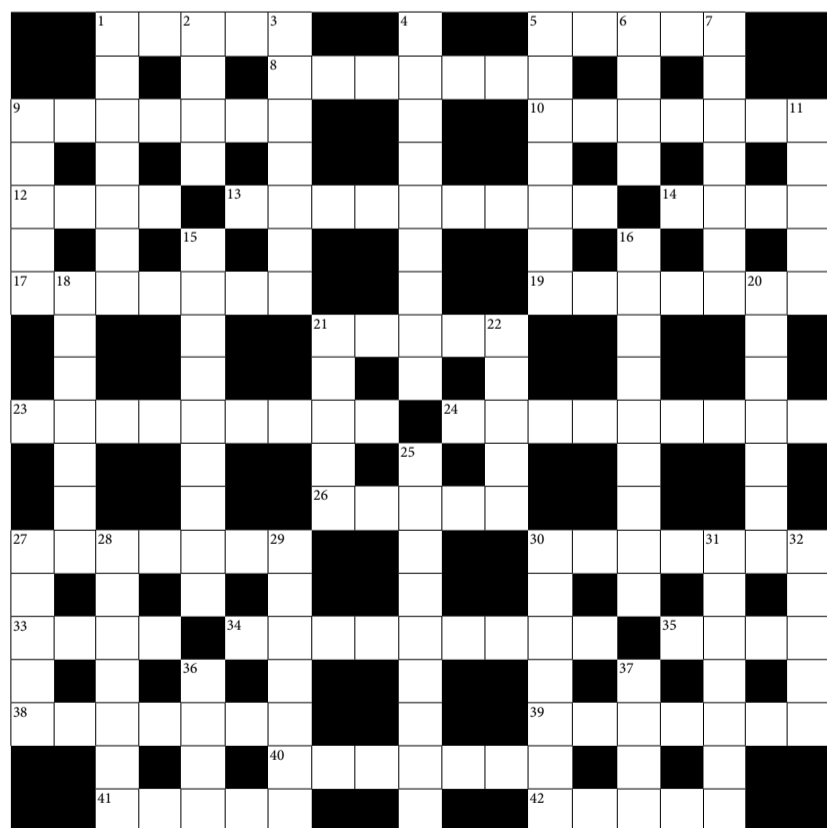
Mēs, latviešu tauta, ar Leonu Briedi aizvadām Mūžībā vienu no saviem vislielākajiem dzejniekiem un gara apgaismotājiem. Tas nav sentimentāls un pārcildināts aizgājēja veikuma vērtējums – tā ir goddevīga pateicība par paveikto, un Leona padarītais mūs apaugļos un rosinās vēl ilgi.

Vieglas smiltis tēvu zemītē, mīļo Leon, un lai Tavš ceļš uz Viņsaules dārziem ir gaismas apstarots! Gaisma biji tu pats, un gaismā Tu atgriezies!

Viesturs Vecgrāvis

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

slīgu matu veidojumi. 6. Greznumlieta. 7. Vulkāniskais masīvs Armēnijas kalnienē. 9. Kuģa kāpnes. 11. Iecere. 15. Magoņu dzimtas augi. 16. Speciālista palīgs. 18. Amerikāņu astronauts (1930). 20. Sienu, griestu apdares materiāli. 21. Guļas vietas uz kuģa. 22. Aizdusa. 25. Cilvēks, kas darbojas politikas laukā. 27. Krāsns mūriņš. 28. Novada centrs Latvijā. 29. Aptaujas lapas. 30. Kukaiņu dzimta. 31. Amazones satekupe Peru. 32. Sievietes vārds (*decembr.*). 36. Pūču dzimtas putns. 37. Pilsēta Bulgārijas ziemeļos.

Krustvārdu mīklas (Nr. 4) atrisinājums

Līmeniski. 1. Vēlāk. 4. Maiss. 6. Retorte. 7. Palermo. 8. Damaska. 10. Koksaģis. 13. Sasiēti. 15. Slavena. 17. Venta. 19. Brigadere. 20. Miesnieks. 22. Erots. 23. Talants. 26. Fūrijas. 29. Kampānija. 30. Smieklis. 31. Negaiss. 32. Kaijaks. 33. Agora. 34. Skara.

Stateniski. 1. Valters. 2. Krotoni. 3. “Fornarina”. 4. Medūzas. 5. Saskare. 7. Plovs. 9. Amēba. 11. Leviatāns. 12. Kalendārs. 14. Amerika. 16. Nankina. 17. Vārme. 18. Akins. 21. Kompānija. 23. Tēbas. 24. Leksika. 25. Statika. 26. Fajanss. 27. Jamaika. 28. Skifs.

Līmeniski. 1. Mantojams muļķnieka tituls. 5. Pilsēta Itālijas ziemeļos. 8. Pilsēta ASV, Džordžijas pavalsts centrs. 9. Kažokzvēru mednieki Ziemeļamerikā. 10. Juvelieri. 12. Virieša vārds (*novembrī*). 13. Koki, kas krāvu mā ir novietoti šķērsām citiem kokiem. 14. Biezs kartons. 17. Secīgi saukt skaitļus. 19. Sadauzīta. 21. Laiska. 23. Savstarpēja atbilstība novietojuma ziņā. 24. Šampinjoni. 26. Tārtīņveidīgo

kārtas putns. 27. Aiviekstes pieteka. 30. Rūtu dzimtas koki vai krūmi. 33. Nemākulīgs dzejolis. 34. Tāls, svešzemju. 35. Maldīvijās galvaspilsēta. 38. Sitot blīvēt. 39. J. Raiņa drāmatiskā poēma. 40. Akmeņlauzišu dzimtas augš. 41. Staltbriedis. 42. Īsi, viegla satūra priekšnesumi.

Stateniski. 1. Tēlotājas mākslas nozare. 2. Akmeņplekstes. 3. Sasiēti. 4. Metamā ierīce seno grieķu, romiešu bruņojumā. 5. Māk-

SPORTS

Porziņģis atceras Kobe Braientu

Latvijas basketbolists Kristaps Porziņģis sarunā ar Dalasas medijiem puda savu nožēlu par basketbola leģendas Kobes Braienta pārāgo aiziešanu mūžībā un norādīja, ka ļoti augstu novērtējis komunikāciju ar Braientu laikā, kad pats vēl tikai ienāca līgā.

„Ar šādām situācijām ir tā, ka tās pienāk bez mazākā brīdinājuma,” pēc spēles pret *Thunder* Dalasas komandas ģērbtuvēs medijiem sacīja Kristaps Porziņģis. „Ziniet, tas ir bailīgi. Manā bērnībā viņš bija mans favorīts, mans iecienītākais spēlētājs.”

***

Kristaps Porziņģis guva 35 punktus Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) regulārā čempionāta spēlē, kuŗā viņa Dalasas *Mavericks* komanda zaudēja viesos ar rezultātu 121:128 Hjuštonas *Rockets*. Porziņģim šī bija rezultātīvākā spēle *Mavericks* rindās. Šai spēlē iekrātā statistika ļāva viņam Dalasas komandā būt līderim gūtajos punktos un atlēkušajās bumbās. Lielākais punktu skaits, ko Porziņģis guvis vienā NBA spēlē ir 40 punkti.

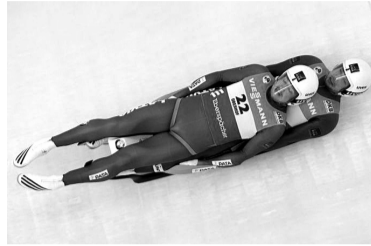
Kristaps Porziņģis 3. februārī aizvadīja otro rezultātīvāko spēli savā Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) karjērā, tādējādi veicinot Dalasas *Mavericks* panākumu pret Indianas *Pacers* (112:103). Porziņģis guva 38 punktus, kas ir tikai par diviem mazāk nekā viņa karjēras rekords. Divciparu rādītāju Dalasas pamata centra spēlētājs guva arī atlēkušajās bumbās, izcīnot duci. Līdz šim karjēras rezultātīvāko spēli latvietis aizvadīja 2017. gadā, kad Ņujorkas *Knicks* rindās viņš tikās tieši ar *Pacers*, gūstot 40 punktus.

***

Kristaps Porziņģis šogad netika izraudzīts dalībai Nacionālās basketbola asociācijas (NBA)

Visu zvaigžņu spēlei. Lai arī pēc līdzjutēju balsojuma Porziņģis starp Rietumu līgas uzbrucējiem ieņēma septīto vietu, līgas mediji, treneri un spēlētāji viņu šogad tomēr neiebaloja. Savukārt Anžejs Pasečņiks un Rodions Kurucs nav iekļauti Pasaules izlasē Uzlecošu zvaigžņu spēlē.

kausā septītā posma sacensībās izcīnīja sudraba godalgas, Oskars Gudramovičs/Pēteris Kalniņš finišēja uzreiz aiz vadošā trijnieka.

Brāļi Šici // FOTO: LETA

Visveiksmīgākais starta Pasaules kausa septītajā posmā padevās Šicu ekipāžai, kas pirmajā braucienā sasniedza desmito ātrāko laiku, bet otrajā – otro. Divu braucienu summā ar šādu rezultātu izdevās izcīnīt sudrabu, par 0,117 sekundēm zaudējot vāciešiem Tobiasam Vendlam un Tobiasam Arltam. Gudramovičs/Kalniņš pirmajā braucienā bija otrie, bet otrajā devītie, uzvarētājiem zaudējot 0,187 sekundes. Sacensībās piedalījās arī Kristens Putins un Imants Marcinkēvičs, bet viņi diskvalificēti, jo ekipāžas svārs pārsniedza noteiktos noteikto normu.

Kendija Aparjode, Inārs Kivlenieks un Juŗa un Andra Šicu divnieks Oberhofā izcīnīja trešo vietu Pasaules kausa septītā posma stafetes sacensībās.

Inārs Kivlenieks izcīnīja bronzas medaļu, uz goda piedestala šis raudz sacensībās kāpjot pirmo reizi kopš 2012. gada.

Inārs Kivlenieks

Kristens Aparjods ierindojās ceturtajā, Artūrs Dārziņš – 10., Rīks Kristens Rozītis – 20. vietā.

***

(Turpināts 20. lpp.)

Nopirkšu meŗu ar zemi vai lauku viensētu Latvijā.
Tāl.+37126317617;
e-pasts:
ingmars.varpins@inbox.lv

Zem basketbola groziem

• Latvijas basketboliste **Elina Dikeulaka** guva 30 punktus Turcijas čempionāta spēlē, sekmējot Adanas ASKI komandas panākumu savā laukumā. Adanas basketbolistes viesos ar rezultātu 97:93 pārspēja kādreizējo Eirolīgas ceturtdaļfinalisti **Kajseri Bellona**. Dikeulaku laukumā pavadīja visas 40 minūtes, reālizēja divus no četriem divpunktu metieniem, seŗus no 12 tālmetieniem un astoŗos no desmit “sodiŗiem”.

• **Dāvis Bertāns** guva seŗus punktus Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) regulārā čempionāta spēlē un palīdzēja Vaŗingtonas *Wizards* komandai izcīnīt uzvaru. Otrs latvieŗu basketbolists *Wizards* sastāvā **Anžejs Pasečņiks** neizgāja laukumā.

• Latvijas sievieŗu basketbola čempionvienība **TTT Rīga** Krievijā ar 67:87 zaudēja mājniecēm Jekaterinburgas UGMK, kas revanŗējās par abu komandu pirmajā spēlē piedzīvoto neveiksmi Eirolīgas grupas turnīrā. *TTT Rīgai* 15 punktus guva Binta Drameha, kuŗa arī izcīnīja septiŗas atlēkušās bumbas, bet Meganas Hafas rēķinā bija 14 punkti. Titula īpaŗniecēm UGMK ar 19 punktu guvumu izcēlās Britnija Grainere.

Brāļiem Šiciem sudrabs Kēnigszē

Latvijas kamanīņu braucēji Andris un Juris Šici Pasaules

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārcelŗanās** (uz vai no Latvijas), **auto transports**, **gaisa kravas** un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

• Tagad ir laiks sūtīt lietas dārzam! Traktora sūtīŗana (līdz 2 m³) - \$475. Citi rīku (griezēju, motorzāģu, plāvēju, u.c.) transports sākot ar \$75. (Muitas procedūra LV papildus.)

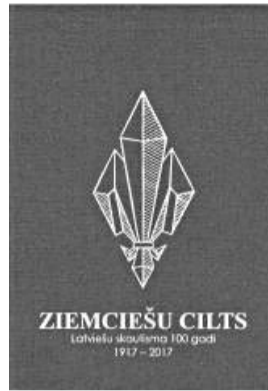
Zvaniet: 1-888-LATVIAN

Rakstiet: info@lasl.com • www.lasl.com

Ziemcieŗu cilts – Latvieŗu skautisma 100 gadi 1917-2017

Iespiesta SIA-VESTA-LK Rīgā, 580 lapās redzama skautisma 100 gadu vēsture ar pāri par 3000 fotogrāfijām

Grāmatu var iegādāties Latvieŗu skautu kustības apgādes nozarē:

vad. Pēteris Aivars:
69 Lakeshore Drive,

Oakland, NJ 07436;

e-pasts: aivarspn@gmail.com

Cena: par ziedojumu, sākot ar \$25.00 plūs \$10.00 par pasta izdevumiem.

Čeki rakstāmi uz

Latvian Scouts Association, Inc.

LATVIJAS UNIVERSITĀTES SIMTGADĒI VELTĪTS TESTAMENTĀRO NOVĒLĒJUMU FONDS

Gaidot LU simtgadi 2019. gada 28. septembrī, turpināsim godināt savus priekŗsteŗus un viņu *alma mater*, novēlot kaut nelielu sava testamenta daļu Latvijas Universitātei.

Valdes priekŗsēdis Mārtiņŗ Andersons

+1 917.821.0440 @ tikunta@yahoo.com www.friendslu.com

Bank name: JPMorgan Chase Bank, N.A.

Account title: Friends of the University of Latvia

Account number: 118730060

Routing number: 322271627

SWIFT: CHASUS33

Čekus (izrakstīti uz: "Friends of the University of Latvia")

iespējams sūtīt:

Mr. Peter A. Ragauss

2120 Troon Road, Houston

Texas 77019

USA

Fondam ir (501(c)(3) charity) statuss kopŗ 2012. gada.

Latvijas un ASV kopuzņēmums BALTINAMI piedāvā:

** Pirkŗ Jūsu daudzdzīvokļu namu vai tā daļu Rīgā
** Namu apsaimniekoŗanu un juridisko pārstāvēŗanu Latvijā

A.Batarags 201-788-5315 (NJ)

abatarags@optonline.net

A.Padegs 845-462-3317 (NY)

apadegs@optonline.net

IZDEVĪGI APDROŗINĀJUMI

LRFA.org
215.635.4137

Veselības | Medicare | Dzīvības | Ceļojumu

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 18. lpp.)

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.:** (1853 N 75th Str, Wauwatosa WI 53213), tālr.: 414-258-8070. Archibīskape Lauma Zušēvica, tālr.: 414-421-3934, e-pasts: pastorlauma@gmail.com, Dr. pr. Sandra Kalve, tālr.: 414-258-8070. **Dievk. notiek svētdienās 10:00.**

• **Minneapolis – St. Paulas latv. ev. lut. dr.:** (3152 17th Ave S, Minneapolis MN 55407). Pēc Dievk. sadraudzība.

9.feb. 10:30 – **Dievk. ar Sv. vak.**, bērnu uzruna, Svētdienas skola; Kazd. zupu pusdienas

• **Montrealas latv. Trīsvienības ev. lut. dr.:** Trinity Latvian Church (P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7), tālr.: 514-992-9700. www.draudze.org vai www.tervete.org Dievk. vada dr. pr. Jānis Mateus un Vik. Zvirgzds. tālr.: 514-481-2530, e-pasts: prez@draudze.org. Dievkalpojumi Centrā.

• **Ņūbransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.:** Draudzes dievnams (12 Gates Ave, East Brunswick, NJ 08816). Māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko, tālr.: 908-638-1101, e-pasts: latvian-lutheranchurch@gmail.com. **Dievk. notiek 13:30.**

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** Jonkeru bazn, 254 Valentine Ln, Yonkers NY

Salas bazn, 4 Riga Ln, Melville NY

St. Andrew bazn, 335 Reynolds Ave, Parsippany NJ

Seafarers, 123 East 15th Street, New York, NY

Priedaine, 1017 State Rte 33, Freehold NJ

9. feb. Salas bazn. plkst. 11:00 dievk. ar dievg., māc. Saliņš, seko Draudzes gada sapulce.

Jonkeru bazn. nav dievkalpojuma.

• **Ročesteras ev. lut. Krusta dr.:** Atonement Lutheran Church (1900 Westfall Rd, Rochester NY 14618).

Sestdien, **25. janvārī**, 2:00 p.p. Atspīdēšanas laika dievkalpojums. Māc. Dace Zušmane. Sekos Strēlnieku atceres sarīkojums DV izkārtojumā.

Februārī dievkalpojumi nebūs.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.:** (128 N Elm Str, Saginava, MI 48602)

Mācītāja: Biruta Puiķe-Wilson mob. (269) 267-5330. Kontaktpersona: MaryBeth Dzirnīs mob. (989)781-1163. E-pasts: dzirnīs@chartermi.net **Dievkalpojumi vienreiz mēnesī, 1:00 pēcpusdienā**, seko groziņu kafijas galds.

• **San Diego latv. ev. lut. dr.:** Ascension Lutheran Church (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdīns, tālr.: 858-598-5451, e-pasts: jlegzdins@san.rr.com. Pēc Dievk. kafijas galds.

11.aprīlis plkst. 12.00; Diakone Guna Reins. **Lieldienu Dievkalpojums** ar dievgaldū; groziņu kafijas galds.

6. jūnijs plkst. 12.00; Diakone Guna Reins. Aizvesto Piemiņas Dievkalpojums; groziņu kafijas galds.

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:**

Christ Lutheran bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119). Dievk. vadīs Māc. Dace Skudīņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314 457 1830, kalninsirene@gmail.com.

Sietlas ev. Lut. dr. (11710 3rd Ave. N.E. Seattle, WA 98125)

Dievkalpojumi notiek 10:30. Prāveste D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net. Baznīcas mājaslapa: www.seattletlvianchurch.org

• **Skenektedijas latv. ev. lut. dr.:** Trinity Lutheran Church (35 Furman St, Schenectady NY 12308). Diakone Linda Sniedze

15. martā Dievkalpojums ar Dievgaldū. Sekos sēde.

• **St. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.:** Dievk. notiek **14:00 katru pirmo un trešo svētdien**

Faith Lutheran baznīcā (2601 49th Str. N, St. Petersburg, FL), Māc. Aivars Pelds, tālr.: 727-368-0935 Draudzes locekļu ziedojumus pirms katra dievkalpojuma vai pa pastu pieņems draudzes kasieris *Andris Rītums*. Lūdzu, centieties ziedot! Pasta adrese: 2862 Weathersfield Ct. Clearwater, FL 33761. Draudzes altāra ziedu kārtotāja ir *Kitija Treimanis*. Lūdzu, esiet atsaucīgi, atvieglējiet viņas darbu un piesakieties viņai pa tālruni: 727-540-9078.

Svētdien, **9. februārī**, plkst. **11:00 Bībeles stunda māc.**

Pelda dzīvoklī. 727-368-0935

Svētdien, **16. februārī**, plkst. 14:00 dievkalpojums Faith Lutheran baznīcā.

Svētdien, **23. februārī**, plkst. 11:00 Bībeles stunda.

Svētdien, **1. martā**, plkst. 14:00 dievkalpojums Faith Lutheran baznīcā.

Sestdien, **21. martā** Daugavas Vanagi plāno rīkot pasākumu ar talantīgā vijolnieka Martiņa **Šteinbluma** piedalīšanos (ko dzirdējām Ziemsvētku koncertā). Šis koncerts būs veltīts Latviešu Leģionāru piemiņas dienai, ko atzīmējam 13. martā. Aicinām atcerēties un pieminēt tos, kas Otrā pasaules kara laikā cīnījās Latviešu Leģiona satāvā. Sikāka informācija sekos.

• **Tērvete – Trīsvienības draudze:** Dievkalpojumi centrā. tālr.: 514-992-9700, www.draudze.org. Māc. Zvirgzda tālr.: 613-400-3288, e-pasts: zvirgzds@me.com. Māc. Jānis Mateus.

• **Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.:** (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, E-pasts: baznica@bellnet.ca. Info: www.stjohnslatvian.ca Māc. Ģirts Grietiņš (adrese: 40 Hollyberry Trail, North York ON M2H 2S1), tālr.: 647-986-5604, E-pasts: grietins@gmail.com. Dr. pr. Kārlis A. Jansons, tālr.: 905-338-5613, e-pasts: kjan27@gmail.com. Pr.vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom.pr. Maija Sukse, tālr.: 416-221-4309.

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.:** Draudzes nams (400 Hurley Ave, Rockville, MD 20850-3121), tālr.: 301-251-4151, e-pasts: dcdraudze@gmail.com Info: www.dcdraudze.org Mācītāja prāv. Anita Vārsberga Pāža, mob. tālr.: 301-302-3270, e-pasts:

macanitavp@gmail.com, dr. pr. Dace Zalmane (tālr. 703/442-8458 un e-pasts-dzalmanis@yahoo.com).

SVĒTDIENĀS: 9:15 Latviešu skola, 10:00 Zaķīšu nodarbības. 11:00 DIEVKALPOJUMS. Seko kristīga sadraudzība.

9. februārī – Vīzija 20/20. ATSKATS. Mūsu draudzes pamati Bībelē, satversmē, vēsturē. **26. februārī** – Pelnu diena/ Ciešanu laika sākums

1. martā – Vīzija 20/20. ATSKATS. Mūsu draudzes pamati Bībelē, satversmē, vēsturē. **22. martā** – Draudzes pilnsapulce. **12. aprīlī** – Lieldienas

***

Lūgums sūtīt

SARĪKOJUMU un DIEVKALPOJUMU

ziņas uz e-pastu:

rigaven@aol.com –

Inese Zaķis – ne vēlāk kā

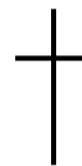
PIEKTDIENĀS

Miers mūžīgais ir tuvu mājām gājīs
Un savu daļu paņēmis ir līdz.
Viss ir tāpat, tik kādas mājas logā
Vairs spuldzes gaismu neieraudzīs rīts.
(N. Dzirkale)

Izsakām visdziļāko līdzjutību
Daugavas Vanagu priekšniekam
Gunāram Spodrim,
dzīvesbiedri Viktoriju zaudējot.

Mēs nevaram sāpes Tev atņemt,
bet varam vienkārši būt līdzās.

Daugavas Vanagi Centrālā valde

Mūžībā aizgājusi mana māsa

AIJA MARIJA PAKALNS

Dzimusi 1937. gada 18. martā Skaistkalnē, Latvijā,
mirusi 2020. gada 3. janvārī Mineapolē, MN

Mīļā piemiņā paturēs
ANTRA UN ANDREJS PAKALNS

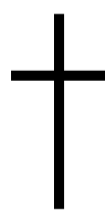
Sena, mīļa pažiņa no Rītes pagasta
iegājusi Dieva dārzā

**LILIJA ŠICA,
dzim. KANNIŅŠ**

* 1920. gada 17. septembrī Latvijā,
+ 2020. gada 19. janvārī Latvijā

No debesīm caur gaismas strēli
Dievs savu roku preti dod,
Un izrakstītā zvaigžņu segā
Nu tava dvēse mieru jūt.

Mīlestībā piemin
DZIDRA, VALDA
ANDRIEVS

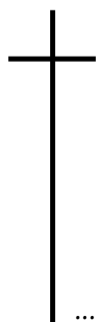
Dieva mierā aizgājusi mīļā laulātā dzīves draudzene, mamma, vecmamma,

JOGITA JUREVSKIS

Dzimusi 1931. gada 13. jūnijā Rīgā, Latvijā,
mirusi 2020. gada 16. janvārī Grandrapidos, Mičigānā

Balts eņģelis atnāca sapnī
Un aiznesa Tevi sev līdz,
Tai baltajā, klusajā rītā,
Kur nesāp, kur nesalst, kur silts...

Mīlestībā piemin,
HARALDS
ANDA, KĀRLIS, ALEKSIS, ILZE
LAILA, ANDREA, MATTEO MĀRIS

No mums šķirusies

**MARGRIETA BUŠS,
dzim. OTLANS**

Dzimusi 1912. gada 14. oktobrī Valkā,
mirusi 2020. gada 26. janvārī Kenilworth, IL

Dzīlās skumjās

...tālu mana dzimtene...

MEITAS INTA UN GUNTA UN DĒLS IMANTS
AR ĢIMENĒM ASV, LATVIJĀ UN JAUNZĒLANDĒ

LATVIJAS SPORTISTI LATVIJĀ UN PASAULĒ

(Turpināts no 17. lpp.)

Latvijas kamaniņu braucēja **Sigita Bērziņa** Vinterbergas trasē Vācijā izcīnīja bronzas medaļu Eiropas junioru čempionātā, kas vienlaikus bija Pasaules kausa izcīņas piektais posms.

Sigita Bērziņa

Izlaida no rokām zelta medaļu

Latvijas kamaniņu braucējs **Gints Bērziņš** Vinterbergā izcīnīja otro vietu Pasaules kausa junioriem pēdējā, sestā, posma sacensībās. Bērziņš uzvarētājam Pāvelam Repilovam no Krievijas zaudēja 0,056 sekundes.

Gints Bērziņš

Jaunatnes ziemas olimpisko spēļu čempions Bērziņš pirmajā braucienā bija pārliecinoši labākais, bet otrajā saskārās ar problēmām trases augšdaļā un sasniedza ceturto rezultātu, izlaižot no rokām zelta medaļu.

Junioru divnieks Eduards Ševics-Mikeļševics/Lūkass Krasts sezonas pēdējās sacensībās ieņēma devīto vietu, bet kopā ar Bērziņiem stafetē izcīnīja sudraba medaļas.

Skeletons

Latvijas skeletonists **Martins Dukurs** uzvarēja Pasaules kausa sezonas priekšpēdējā posmā Sanktmoricā trasē, atgūstot arī kopvērtējuma līdera dzelteno krekliņu. Otrs Latvijas skeletonists **Tomass Dukurs** divu braucienu summā ieņēma dalītu devīto vietu.

Martins Dukurs

Martins Dukurs pirmajā braucienā bija otrais, tobrīd līderim Sunbinam Juņam zaudējot tikai 0,02 sekundes. Trešais pēc pirmā brauciena bija vācietis Aksels Jungs (+0,08 sekundes). Otrajā braucienā Martins Dukurs sasniedza labāko rezultātu, svinot arī panākumu divu braucienu summā. Pirmā brauciena līderis Sunbins slikti veica otro braucienu, summā ieņemot vien ceturto vietu. Otrais Sanktmoricā palika Fēlikss

Kaizingers, kurš pēc pirmā brauciena bija tikai sestais. Viņš ļoti labi veica otro braucienu, summā Martinam Dukuram zaudējot 0,31 sekundi. Trešais bija Jungs, kurš Latvijas labākajam skeletonistam zaudēja 0,34 sekundes. Tomass Dukurs pirmajā braucienā pēc vāja starta ieņēma tikai 11. vietu. Otrajā braucienā viņam astotā vieta, kas summā deva dalītu devīto vietu. Tomass Dukurs savam brālim summā zaudēja 1,01 sekundi.

Ķibermanis iegūst medaļas Sanktmoricā

Latvijas bobsleja divnieks Oskars Ķibermanis/Matīss Miknis Sanktmoricā trasē izcīnīja trešo vietu Pasaules kausa izcīņas posmā. Pirmajā braucienā Ķibermanis/Miknis bija trešie aiz vācu pilota Johanesa Lochnera, kurš par 0,33 sekundēm apsteidza savu tautieti Frančesko Frīdrīhu. Ķibermani/Mikni no otrās vietas pirmajā braucienā šķīra tikai 0,04 sekundes. Otrajā braucienā Ķibermanis/Miknis arī bija trešie, kāpjot uz goda pjedestala Sanktmoricā. Par posma uzvarētāju kļuva Lochnera divnieks, kas par 0,21 sekundi apsteidza Frīdrīhu. Ķibermaņa ekipāža uzvarētājiem zaudēja 0,28 sekundes.

Arī četrinieku sacensībās Ķibermaņa ekipāža brauca lieliski un izcīnīja sudraba medaļas. Šoreiz Ķibermaņa pilotētās kamanas iestūma Matīss Miknis, Lauris Kaufmanis un Arvis Vilkašs, kurš iepriekšējo posmu izlaida veselības likstu dēļ.

Ķibermaņa četrinieku ekipāža startējot braucienā pēc sudraba medaļām

Pasaules kausa sezonas pēdējās četrinieku sacensībās triumfēja kanadietis Džastins Kripss, kurš Ķibermani divu braucienu summā apsteidza par 0,13 sekundēm. Trešās vietas ieguvējs Johanness Lochners uzvarētājam zaudēja 0,34 sekundes, bet aiz viņa palika vēl divi vācieši Niko Valters un Frančesko Frīdrīhs, kurš uzvarēja kopvērtējumā. Pirmo sešnieku noslēdza austrietis Benjamins Maiers.

Pasaules kausa izcīņas kopvērtējumā četriniekiem ar 1686 punktiem uzvarēja Frīdrīhs, otrais ar 1649 punktiem bija Lochners, bet trešo vietu ar 1603 punktiem ieņēma Kripss. Ķibermaņa kontā ir 1524 punkti un ceturta pozīcija, bet jaunā pilota Ralfa Bērziņa ekipāža ar 526 punktiem ir 17. vietā.

Šorttreks

Latvijas šorttrekists **Roberts Krūzbergs** Itālijā notiekošajā pasaules čempionātā junioriem izcīnīja piekto vietu 1500 m distancē, bet Reinis Bērziņš finišēja 13. vietā.

Roberts Krūzbergs (vidū) sacensībās // FOTO: EPA/Scanpix

1500 m distancēs pusfinālā Roberts Krūzbergs savā slidojumā finišēja pēc divām minūtēm un 19,670 sekundēm un ieņēma otro vietu, iekļūstot A finālā. Bērziņš savā slidojumā finišēja pēc divām minūtēm un 23,885 sekundēm un ieņēma ceturto vietu, nodrošinot vietu B finālā.

Latvijas hokejā plaša izvēle vārtsarga pozīcijā

Latvijas hokeja vārtsargi sev izkarējuši vietu spēcīgās līgās, turklāt šajā sezonā vairākiem izdevies sevi apliecināt no labākās puses. Pieņemot, ka pavasarī visi vārtsargi būs veseli un pieejami, Latvijas izlases galvenajam trenerim Bobam Hārtlijam būs jāpalauza galva, kurus ņemt uz pasaules čempionātu un kā dalīt spēles laiku.

Līdz šai sezonai tikai trīs vārtsargi no Latvijas spēlējuši

vārtsarga pozīcijā. Kad NHL spēlēja Irbe un Skudra, tad tikai Irbe rāvās palīdzēt Latvijas valstsvienībai, bet stabils otrais numurs bija Sergejs Naumovs. Pēc tam nāca Edgara Masaļska laiki Latvijas izlasē, kurš aizvadīja 139 spēles. Šobrīd Merzļikins sevi apliecinājis kā valsts labāko vārtsargu, bet situācija šajā pozīcijā ir tik labvēlīga, ka satraukuma nebūtu, ja vārtus sargātu Kalniņš, Punnenovs, Gudļevskis vai Kivlenieks.

Ko spēsim pret amerikāņiem?

Latviju 2020. gada Federāciju kausa kvalifikācijas spēlēs ar ASV pārstāvēs Aļona Ostapenko, Anastasija Sevastova, Diāna Marcinkēviča un Daniela Vismane, bet valstsvienības kapteinis būs Adrians Žguns. Abas Latvijas vadošās tenisistes Ostapenko un Sevastova jau iepriekš publiski sacījušas, ka ir gatavas pārstāvēt valsti. Sevastova WTA rangā šobrīd ir 33. vietā, Ostapenko ieņem 45. pozīciju. Pēc Austrālijas atklātā čempionāta Ostapenko atgriezās valsts pirmās raketes godā un ieņem 41. pozīciju, bet Sevastova ir aiz viņas. Marcinkēviča ir 263., Vismane – 492. vietā. ASV komandas sastāvā būs 23-kārtējā *Grand Slam* čempione un bijusī ranga līdere Serēna Viljamsa, kuŗa šobrīd atrodas ranga 9. vietā. Viljamsa, kuŗa piedzīvoja negaidītu zaudējumu *Australian Open* 3. kārtā, izlasē atgriezusies pēc divu gadu prombūtnes. ASV komandas sastāvā iekļautas Serēna Viljamsa, Sofija Kenina, Koko Gofa, Elisone Riski un Betānija Mateka-Sendza.

***

Austrālijas atklātajā čempionātā startēja arī Latvijas talantīgais juniors Kārlis Ozoliņš.

Viņš vienspēlēs aizkļuva līdz pusfinālam, bet dubultspēlēs kopā ar Polijas tenisistu Mikolaju Lorensu – līdz finālam, kur ar rezultātu 7:6 (10:8), 5:7, 4:10 zaudēja Rumānijas pārstāvim Nikolāsam Jonelam un Leandro Rīdam no Šveices.

Izcīna ceļazīmi uz finālu

Liepājā risinājās pasaules čempionāta kvalifikācijas turnīrs florbolā vīriešu komandām. Mūsu grupā vēl bija Francijas, Vācijas un Austrijas vienības. Nākamajā kārtā iekļuva grupu uzvarētāji. Latvijas komanda sāka, ar graujošu rezultātu pārspējot frančus – 17:0. Arī Austrijas vienība mūsējiem nespēja izrādīt nopietnu pretestību – 1:10, ar 6:1 tika pārspēta arī Vācija.

Latvijas florbola vienība

Līdz ar to uzvara grupā, nodrošinot ceļazīmi uz pasaules meistarsacīkšu finālturnīru. Pēdējā spēlē ar 3:5 mūsu florbolisti zaudēja čehiem.

Telpu futbols

Latvijas vīriešu telpu futbola izlase Jelgavā pēdējā grupas spēlē spēlēja neizšķirti ar Dāniju – 2:2 (1:1) un sasniedza 2022. gada Eiropas čempionāta kvalifikācijas nākamo kārtu. Pirmajā spēlē Mūsu vienība pārspēja Igaunijas futbolistus – 6:1 (1:1).

Lemberga sankciju dēļ svarcēlāji necietīs

Ventspīli ASV noteiktās sankcijas Aivaram Lembergam ietekmē arī sporta dzīvi. Sportisti bažijas par to, ka tādēļ vairs nebūs financējuma. Faktu pārbaudes projektā *Re:Check* pētnieciskās žurnālistikas centrs *Re:Baltica* noskaidroja, ka sankcijas sportistus neietekmē. Treneris Viktors Ščerbatichs gan norādīja, ka bez Lemberga sportam ar finansējumu būs grūtāk ilgtermiņā. Rakstu par sliktu valdību publicēja arī portāls *Jauns.lv* un *Sportacentrs.com*. Cilvēki ar to dalījās sociālajos tīklos, jūtot līdzīgu nabaga svarcēlājiem. Taču izrādījās, ka nekas no Ščerbaticha teiktā neatbilst patiesībai. Ventspils dome apliecina, ka centrs nav bijis slēgts un arī gatavošanās olimpiādai notiekot kā plānots. Arī Izglītības un zinātnes ministrijā norāda, ka nauda sportistiem nav atņemta.

DAŽOS VĀRDOS

- Latvijas hokeja izlase no 4. līdz 6. februārim aizvadīja treniņnometni "Volvo" sporta centrā. Šajā Starptautiskās hokeja federācijas (IIHF) noteiktajā februāra pauzē Latvijas nacionālās izlases treniņus vadīja Artis Ābols, bet asistēja viņam Valērijs Kuļibaba. Savukārt par fizisko sagatavotību, kā ierasts, rūpējās Ēriks Visockis. Kopumā uz ledu darbojās divi vārtsargi, seši aizsargi un desmit uzbrucēji.

- Latvijas hokeja izlases uzbrucējs Miks Indrašis Kontinentālā hokeja līgā (KHL) aizvadīja 100. spēli Maskavas *Dinamo* sastāvā. Maskaviēši savā laukumā ar rezultātu 5:1 pārspēja Nižņijnovgorodas *Torpedo* vienību, kuŗas treneru kopā strādā leģendārais Sandis Ozoliņš.

- Latvijas futbola izlases pus-sargs Jānis Ikauniņš Norvēģijas komandā *Stromsgodset* aizvadījis pārbaudes laiku pirmssezonas treniņu nometnē Turcijā.

Sporta ziņas sakopojis
P. KARLSONS